

Plymouth, Pa., 12 Gegužio.

Prisiziūrėjus ant darbų valdžios Rosijos išsiuntime administratyviszku budu visokių polytiszkų prasikaltėlių, isz kart pasirodo jogei teisinga gudijos valdže didelį palengvinimą nori suteikti tiems. Bet reike tiktai geriau prisiziūrēt tokiems darbams, tai tūjaus pasirodo visa teisybė. Ir taip, - paskutiniame laike valdže gudijos, iszdūdant administratyviszkus nusprendimus polytiszkiam prasikaltėliam, isziuncze tankiausiai tokius į siaurines rėdybas Rosijos. Toks nusprendimas yra kurkas sunkesnis, negu kad iszsiuntimas į daugelį vietų Sibyriaus, todėl, kad klimatas žieminės gudijos daugel asztresnis negu daugelis vietų Sibyriaus, skaitlius gyventojų nežymus, o kultura tikrai da priešpatapinė, nės sėkla civilizacijos ne paberta siaurės tolymesniūse krasztūse europiskos maskolijos. Vienok toks nusprendimas ne skamba taip asztrei dėlto, kad žmonės neapsipažinę gerai su geogra-piszku padėjimu Rosijos, girdėdami, kad apkaltitas neapleidze rubežių Europos, nemislyja, kad isztrėmimas pertrauke aną su apszviestu svietu.

Toki iszsiuntimai szventoje Gudijoje labai tankus, nės ne reike labai didelės kaltės, kad patekti į nagus anos teisybės, gana tiktai jeigu valdže dėleiko neužkencze ir iszranda nors szeszėlį kokios kaltės, o tai labai lengva atrasti ypatingai sziaime amžiuje, kada gudijoje yra neužkenczemi apszviestėni žmonės ne stacziatikiai. Ir jeigu tiktai atrado kokią kaltę, tai be jokio isztyrimo, ar tai teisybė ar ne, tūjaus ir iszbugdina vieną ar kitą.

Ir szium laiku daugelis tokio ir kitokio da skyriaus polytiszkų prasikaltėlių yra jau isziūsta į siaurines rėdybas Gudijos (apie tai pranesza

„Letuczija listki“, iszeinanti Anglijoj). Nežine kokia dālis lauke tūs isztrėmtūs, nes kaip zinoma artinasi vainikavimas caro, o tokiose iszkilmėse visad valdonai dūda kokius palengvinimus savo pavaldonėms. Gal ir Rosijos caras dienoje savo vainikavimosi atvalnys anūs? Galima labai apie tai abejoti, nės nū pat žengimo Mikalojaus II ant sosto, matoma koku keliu trauke. Jeigu tiktai paminėti, kaip pasielgė su kraugeriais, Orzevskiu ir Klygenbergiu už jų nūpelną laike Kražių skerdynės, tai galima abejoti ir apie kitas kokias geradėjystes. Jeigu tikėt prasizimams nekurių laikraszczių, tai vainikavimosi Mikalojaus II didei skirsis nū kitų panaszių iszkilmių, pirmiausiai tūm, kad jokių naujų iszmisų ne bus. Didžiausia reforma, kaip girdēt busent ta, kad bus permaina „mandierų“ kareiviams. Zinoma ir tai yra svarbi naujiena dėl žmonių laukenczių kokios nors naujienos!

Neziurint ant to vienok daugelis žmoneliū lauke tos dienos, kada stosis didelė permaina istorijoje žmonijos! Nevienas taip jau da tikisi, jogei tokia valanda ne gal praėiti taip nepatėmytai, tur kas naujo stotis (didesnė priespauda vargdieniū). Gerai už tikrą butų, kad toks laukimas nors vieną kartą but aiszkei pažymėtas, tada gal ne but taip linksmai laukenczių ir garbinanczių kankitojus žmonijos; atsidarytų gal akys tų, kurie taip greitai visam pasidūda. Priežodis sako: „iszmintingai galvai gana vienos lazdos į kaktą“. Tai galime ir priesaves prilyginti; bet kas iszto, jeigu ir „iszmintingos mūsų galvos“, kuriom vienos lazdos negana...

Grijtant prie konstitucijos rosiskos vieszpatystės, szitą noriu iszsitarti, nės patėmyjau

tai straipsnyje, patilpusiame gudiszkaime laikrasztyje. Į laikrasztį tą, kaip matyt pāpieszė koks tai (tikrai pasamdytas) lenkelis, kuris iszmisljoje kaip įmanydamas, varde visos savo tautos, taip netikusėi, kas tinka tiktai szventoje Rosijoje. Pabaigoje savo sva-jonės autorius atsikrunkszteszauke jogei visi lenkai gerai tai supranta, kad valdže konstitucijiszku vieszpatysezzių Europiszku (Vokietijos ir Austrijos) szimta kartų yra bjaurėsnė, negu savvaldiszka Rosijos. Netariu czion pilnai ano straipsnio, nės per daug vietos užimtu. Tiek tiktai turiu pasakyti, kad prakilniausiu isz tų darodymų yra tas, jogei virsz minavotas autorius nurodo, buk prie parlamentariszkos valdžios ne yra galimas taip artus susiartinimas tarp valdono ir pavaldonų, kaip vieszpatystėje savvaldiszkoje.

Turiu po ranka darodymus, prieszingus virsz minavotam tvirtinimui. Yra tai paslaptinga instrukcija apie sargybą ciesoriszko trukio ir artinantis vainikavimui policija akyvai tam tėmyja. Prieziura paties gelezinkelio pavesta žandarams, o tolymesni rubežiai pavesti policijai, kuri yra po prieziura žandarų. Ypatingai kniustinėja, ar nesiranda neisztikimų tarp tarnų gelezinkelio ir ar. gyventojų. Policija tur perziurinet praszportus, isztirt gerai aplinkinius gyventojus, apziūrēt tiltus, pylimus, visokius darbus ant lauko, priesnanczio prie gelezinkelio ir naujai statytas czion trobas. Kada nū virszinjo sargybos ateina zinia: „postavit liniju v piervuju ohranu“ (apsergēt linija pirma sargyba), tada pribuna kariūmėnė ir užima paskirtas vietas. Kada ateina antras telegramas: „vtoraja ohrana“ (antra sargyba), kareiviai visi tur but ant vietų. Kareiviai tur zinoti, kozną kampelį czion esanczios žemės,

kozną krumelį, kozną akmenį. Pagalios ateina telegramas: „tretja ohrana“ (trezia sargyba) - jau visai trumpai priesz atėjimą trukio - kareiviai stovi ilgyje visos linijos gelezinkelio. Virszinikai gelezinkelio tur zinoti gerai visus savo tarnus. Kada ateina pirmas telegramas visi da gal stovēt ant linijos gelezinkelio, po antram - tiktai tie, ką tur praszportus, po trecziam - niekas. Po antram telegramui susilaiko ir yvairus laivai, turinti plaukti per patiltę, per kuri eina gelezinkelis. Jeigu kareivis ką pamatyti - tai tūjaus szauja į szalį isz kur tur ateiti trukis, - po jo szuvio ir kiti taip jau daro. Jeigu kokia deputacija nor prieiti prie caro, tai dūda apie tai ziną tūjaus priesz atėjimą trukio ir deputaciją veda patsai gubernatorius, pirmiausiai zinoma dūda ziną žandarui, kuriūs jis nor leisti ir patsai atsako už sąnarius deputacijos. Ziūrėti ant einanczio trukio gal tiktai aplinkiniai gyventojai ir tai paskirtoje vietoje, o su jais drauge stovi ir žemskis, kuris tur zinoti kozną czion stovintį, o jeigu kuriū nepažysta, ar nepasitiki ant jo - tai paszalina.

Tai visas svarbumas instrukcijos. Kaip matome, susiartinimas ir isztikumumas tarp žmoniū ir paties vieszpacziū ponystėje savvaldiszkoje yra labai brangių daiktų.

Plymouth'o parapija, kaip pirmas szaltinis isz kur prasi-dėjo prakilniausi lietuviszki darbai, nenorėdama ir ant toliau pasilikti paskūja, 10 d. szio mėnesio ant parapijos susirinkimo nutarė suteikti pagalbą savo viengencziams keliaujantiems į szį krasztą arba į Tėvynę. Pabaigoje mitingo, kada svarbiausi klausymai likosi veik iszriszti vienas isz parapijonų p. J. Pauksztis (iszdūtojas „V.“) padavė įneszimą, idant nors vieną nedel-

dienį per mėnesį visi parapijoniai paaukautų nors po centą ant uždėjimo namo emigrantų (apie tai minėta yra korespondencijoje iš Plymouth, Pa.). Įnesimas tapė priimtas ir visi vienu balsu pagyrė taip išmintingą užmanymą.

Yra viltis jogei ir kitos parapijos ne atsisakys nū taip augšto darbo, už ką liks mums garbė nog paczių viengenczių, kada jau tiktai mintis apie mus teliks, kada jau kaulai mūsų ilsėsis žemėje. Matome kaip linksma paminėti mūsų didžvyrius, kurie liejo prakaitą už mus; tegul ir mums tokia pat garbė lieka; o garbę niekas dovanai nedūda, reikia pirmiau užsitarnauti ant to.

Atsiszaukiu į visus Amerikos lietuviszkus dvasiszkus vadovus, idant apreiksztumėte vieszai tai bažnyčiose, nės toki užmanymai negal but paniekįti, o skriaudos isz to nė vienam ne bus. Ir kožnas, kursai dėsi savo centą, ne mislyk, kad nū to pavargsi, o turty tokių skupumu taip gi nesukrausi.

Szesztą dieną Geguzio Scranton'e, Pa. tapo iszventintas kun. Antanas Kaupas, mokintinis Detroit'o seminarijos. Mes isz savo pusės linkime jam visokios geros kloties bei tikimės, kad bus paveizdu žmonėms kurių vadovu pastojo ir stengsis visokį piktą paszalinti. Kiek tyrėme tai kun. Kaupas bus klebonu Wilkes-Berre, Pa. Primicija (arba pirmos Miszios) bus 20 dieną Geguzio Pittstone, Pa.

Isz Lietuvos.

— *Suvalky rėdyba.* Visus dabar dideliai užėmęs klausymas apie daleidimą lietuviams Maskolijoje spaudos. Visi tikisi, kad spauda bus netrukus lietuviams sugražinta. Isz kur tos viltys, tas pasiti-

kėjimas? Daug yra ženklų, kurie dūda tiesą tikėtis. Tuli gudiszki laikraszcziai jau nū seniaus, nū tipographiszkos parodos Petropilėje, kur buvo nusiustos ir lietuviszkos knygog, pradėjo darodinėti, kad lietuviams reikia sugražyti spaudą. Kalbėjo taip, žinoma, ne dėlto, kad norėtų lietuviams ką gero padaryti, tik kad matė, jog uždraudimas spaudos kenkia maskolių siekiam — sumaskolinimui lietuvių. Isz Petropilės daeina žinios, kad tenai paskutiniu laiku buvo laikytos trys vieszios kalbos*) apie lietuviszkas knygas ir visi trys kalbėtojai iszreiszkė savo nūmones, kad lietuviams reikia daleisti spausti lietuviszkas knygas Maskolijoje. Klausytojai — maskoliai girdėdami tą, truckszingai plojo delnais. Tos kalbos atkreipė ant lietuvių akis visos Petrapilės. Net laikrasztis „Peterburgskija Viedomosti“, kurį pats caras skaito, neužtylėjo apie tas kalbas ir nū savęs pritarė, kad lietuviams reikia atidūti spaudą. Ypacziai laikrasztis nurodo ant kalbos profesoriaus Lamanski'o. Jai, sako, senas ir dideliai užsitarnavęs profesorius Lamanski's nurodo, kad lietuviams turi buti sugražyta spauda, tai matyti, girdi, kad jau laikas sugražyti.

Dar prie pakėlimo vardo lietuvių nemažai prisidėjo teatraliszkas perstatymas lietuviszkoje kalboje komedijos, isz lenkiszkos kalbos verstos. Perstatymas gerai nusisekė, salė užė nū plojimū. Net gudiszkuose laikraszcziuose atsiraudo „Bibliographijoje“ įraszytas vardas lietuviszkaš tos komedijos, kaipo jau atspaustos, taip kad iszpradzių mums rodesi, kad jau ta komedija yra atspausta.

Isz Kauno rėdybos siuntė lietuviai praszymą, kad butų

*) Visos tos trys kalbos yra paltalpijos į „Živopisnaja Rus“.

daleista spauda ir bematant isz Petrapilės gavo atsakymą: „Praszymas gautas“ (prosenije poluczeno). Pirmiaus gudai to nedarydavo: panaszius praszymus kur užkiszdavo, nusidūdami, kad visai negavo. Dabar, matyt, meiliai tokį praszymą priėmė, kad tūjaus ir atsakymą davė. Galime tikėtis, kad perkratinėję tą praszymą, daleis, kas yra tenais praszoma.

Sztai koki svarbus ženklai, kad spauda gali buti netrukus mums sugražyta.

Atsivertę kitą pusę tų paczių atsitikimū, rasime toli ne tokius raminanczius dalykus. Tik paklausykime: dėlko maskoliai nori sugražyti mums spaudą? Atsakymas nelabai smagus mums: kad isz lietuviszkos spaudos padaryti dar vieną įrankį maskolinimo lietuvių. Jai neklystu, jau nū užpernai Kauno ir Vilniaus rėdybose prie mokslainių yra įtaisyti kniğynai maskoliszkų kniğų apie carą; jo keliones, geradėjystes, szventumą stacziatikų tikėjimo ir t. t. Tos kniğos yra paskirtos lietuviams, kurie norėtų szį tą pasiskaityti. Bet pamatę, kad lietuviai nelabai knapus prie gudiszku kniğų, maskoliai nutarė atsiusti į tūs kniğynus tokias paczias lenkiszkas kniğas. Kada bus daleista spauda, be abejonės ims kaiszioti mums lietuviszkas panaszius kepenis. Paskutiniam laike gudai pradėjo užpuldinėti ant lenkiszku žmonių ir laikraszczzių (Zorza, Gazeta šwiąteczna), kad jie nieko neraszo apie gudus, t. y. negiria savo budelių. Raszo, girdi, apie Rymionis, Graikus ir kitus senovės žmones, o apie carą ir kaip lenkai turi jo klausyti, apie tai, kokios yra lenkų priderystės kas link Maskolijos — nė zodelio. Lengva suprasti, koki turi buti Maskolijoje laikraszcziai, kur negana, kad cenzura nedaleidzia, ką nori raszyti, bet

dar diktūja, ką raszyti. Kada atsiras Maskolijoje lietuviszki laikraszcziai, su jais dar labjaus be jokios ceremonijos apsieis gudai, ne kaip su stipresniais lenkiszkais. Kokią įtekmę turės ant neapszviestų žmonių toki lietuviszki laikraszcziai, baisu ir pamislyti. Jai da maskoliai susimislys sugražyti kokią vieną — kitą nū seniaus atimtą bažnycziaž Vilniuje ir Kaune ir daleis kunigams nuvažiūti be paszparto ant atlaidų į svetimą parapiją už kokios poros mylių, tai kiti ims giedoti himnus ant garbės naujojo caro, kursai tiek daug „geradėjysczzių“ padarė. Lietuviszka spauda bus netrukus sugražyta, apie tai nėra ką abejoti, ir tai greicziausiai, kad szjmet, bet matant, kad į tą mūsų dvasiszkaž dūną gudai isz visų szonų beria nūdus, ar galime džiaugtis tokia dūna? Pakol neatrasta *antiodotum* priesz tūs nūdus, valia mums abejoti, ar bus kokia nauda isz daleidimo spaudos. Kas svarbiausias daigtas, nežine, ar neužmusz legaliszka spauda užrubežinės lietuviszkos spaudos, ar platjisis ir užginti laikraszcziai draugė su daleistais? Jai užrubežiniai laikraszcziai paliautų platinėsi, tada daleidimas spaudos butų mums tiesiog bledingas. Sztai dėlko didziuma lietuvių, kurie giliaus į tą dalyką žiuri, nori, kad dar bent kelis metus spauda nebutų daleista, kol daugiaus lietuvių nesusipras.

Ir vėjas nū Maskolijos, sziauryš, visą pavasarį puczia, dėlto ir pavasaris szjmet vėsus. Jau turbut tokia mūsų dalis, kad kas tik nū Maskolijos, isz to nelauk naudos. Kaip kur smagiai palijo. Vėsumas ir szlapumas neleidzia ukinjku į laukus, dėlto sėti vos tik pradėjo.

Žvalguvas.

— *Vilniaus rėdyba.* Trys

ukinikais, pasistatę vežimą prieš karežiamą Szliomkės *Merkinėje*, gerė kone visą dieną. Atvažiuojęs Ratnyczios uriadnikas pasistatė savo arkli šalia arklio tų ukinikų, o pats įėjo į karežiamą. Czionais ukinikai labai bijosi uriadnikų, bet šie trys gerai užsigėrę jau nė pragarinio nebijotų, netik uriadniko, dėlto visai jo nė nevaiszino degtine, kaip tai negirti budami būtų padarę. Uriadnikas, kursai, matyt, tyčia tik dėlto užėjo į karežiamą, kad atsilakti svetimos degtinės, nieko nepeszęs turėjo sav toliaus važiuoti. Kaip tik uriadnikas nuvažiuo, tie ukinikai, nuėję pažiūrėti į savo vežimėlį, nerado jį savo sermėgos. Sėdę į vežimėlį vijosi ir dasivijo uriadniką už dviejų verstų, ties Cziasų kaimu. Iszkrėtę uriadniką, rado jo vežime sermėgą. Kaip ji ten pateko, dvejopai pasakoja: vieni sako, kad uriadnikas imdamas sziaudus isz svetimo vežimo su jais isz netyzių įsidėjo į savo vežimą ir sermėgą, kiti gi kužda, kad vienas ukinikas, Jonas Sasnauckas isz Rodukos, tyčia įkiszo savo sermėgą į uriadniko vežimą, kad gauti jį sumuszi. Kaip ten buvo, tik gana, kad radę uriadniko vežime savo sermėgą, ėmė uriadniką muszti, sulaužė jo kalaviją, nudraskė palietus. Ant to riksmo subėgo Cziasų moterys ir nū savęs dar gerai sukale, bobiszkių kumszčių vaigiui. Gerai sumuszę, sugražino uriadniką į miestelį ir nuvarė pas Alytaus assesorių Kassariną kursai tūm tarpu buvo miestelyje. Iszklausęs visą dalyką, assesorius kaip suriks ant tų ukinikų, uriadniką liepė paleisti. Uriadnikas tūjais pats suraszęs protokolą padavė assesoriui. Sasnauckas, ant kurio buvo suraszytas protokolas, už kelių dienų nuvažiuo pas assesorių, zinoma, pasiėmęs pinigų, bet

jau pasivėlino: assesorius dideliai gailavo, kad neatvažiuo kokią dieną pirmiau, nės jau dabar protokolas įtrauktas į szniurūtas knygas, isz kur jo jau negalina isznaikyti. Visas tas dalykas perėjo pas *Varėnos* tyrinėtoją Chlopov'ą, kursai mokėjo taip pakreipti visą dalyką, kad Sasnauckas užmokėjo uriadnikui 25 rublius ir ant to buvo galas. Ak, czionais yra ta szalis, kur idealizškai yra iszpildomas maskolizskas priezodis: „Rublius kalba, rublius tyli“.

V. Stagaras.

— *Isz Suvalkių rėd.* Kaip jau gūdotiniems skaitytojams, zinoma per N 7 „Vienybės“, apie garbės vertą užmanymą Karklinių val. Vilkauszkiopav., o N 10 „Vienybės“, kas yra paraszyta apie atmetimą J. M. nū plenipotencijos, tai tas yra netiesa. Tiktai tada buvo ta kalba pakilus, kada norėjo kaimas M. aprinkt szaltysziu, tai vaitas pasakė: nėra ką nė raszyti, nės virszinikas nepriims jo, ba virszinikui geriaus peilis po kaklu, negu iszgirsti kad M. szaltysziu būtų; ba M. neužkenczia neteisybės ir ką tiktai blogo jau czia, tai neužtyli, rėzia tiesiog į akis. Dabar tie du garbės verti vyrai t. y. M. ir M. darbūjasi kiek įjėgdami dėl labo lietuvystės. Pirmiaus buvo sutarę padūti praszymą pas Apuchtiną, ale pasiteiravus su p. G. ir p. X., kad geriaus ant syk pas visus, tai greicziaus gaus atsakymą, ką jie ir padarė: paraszė į popeczitelį Apuchtiną, į general-gubernatorių Varszavos ir į ministertį apszvietos tai dabar tiktai su nekantrybe, laukia atsakymo, o paskui da padūs praszymą į carą „na vysoczajszavo imia“. Atsiszaukeme ir į jus broliai brangus, užrubeziecziai ir Amerikiecziai: palinksmykite mus ir padrutykite gerus norus brolių mūsų, nors per

laiszkus, ir paukvatykite kilti isz lautiszko miego da sziaūdien mieganczius, kad stotų ir drauge su mumis ant lietuviszkos dirvos dirbtų. O mumis parodykite kuriūm keliu turime eiti prie caro ir su kokiais praszymais? Nezinantieji, o norintieji kreiptis su laiszkais prie mūsų, atsiszaukite į rėd. „Vienybės“ isz kur dažinosite mūsų antraszus. Viskas būtų gerai, ba tai yra labai geras užmanymas, bet kad stokūja vienybės ir apszvietos, ir kožnas nori, kad mes viską darytume savo kasztu; kožnas katras tik sutiks kur tai tūjais, baudzia: dėlko nieko nedarote, o pats tai nenor nė ant markių prisidėti. Mums vieniems yra jau ir per sunku, ir kelionė, ir visoki kiti kasztai. Didziausias vargas mumis, kad dvasiszkieji (nors ir ne visi) mirksta lenkų raugūse ir jokios rodos nedūda; taip ir pagalbos, o jiems būtų lengviaus kelis graszius ant to paaukauti ir rodą gerą padūti. Jie rodos nieko nematydami, da tankiai draudzia ir gāsdina; kaipo ir Keturvalakių klebonas pasakė: „liaukitės, ba mą bus pirmam galas“. O ne jau czia to, kad tūm blėdį daro netik ant nelaimės Lietuvių bet ir ant savo pabaigos..... Bet ką gi mes galime norėti isz mūsų brolių daugiau po taip sunkiu jungu maskoliaus, kad ir tarp Amerikiečių tokių yra. Kaip asz jau macziau 6 liet. laikraszcius Amerikos, ir taip jų patėmijau viena t. y. „Saulę“, kuris taip liūsoje szalyje budams, o lenkiszko raugo prisigėręs daugiau kaip reikia. Apjakę jo skaitytojais to nemato. Nekalbėsiu apie tas evangelijas, kurios visai, tokioje szlamsztoje netinka, nekalbėsiu nė apie tą peną, kuris krinta isz kiaulės... į jos skaitytojų koseres. Tiktai dyvinas daiktas, kad buvant lietuvių vadovu, turi taip

didį raugą lenkiszkos pavietrės! O da dyviniau, kad tokio liūsoje szalyje kur apie viską valna kalbėt, ir susiriumus laikyti, ir apie viską isztirti, ir persitikrėti, o tie vargingi skaitytojai anos pavietrės lenkiszkos, neatskire pelų nū grudų, nepazįsta savęs nė savo padėjimo. Ak! varge vargelį, kada mus visų akys atsivers?

Orai pas mus dailus, atszilo, viskas žaliūja; tikrai pavasaris rodosi. Daugiau navynų negirdėt tūm tarpu.

Beja da girdėjau, kad S. ketina į užmarį važiuoti.

Vargingas sunus Lietuvos.

— *Sintautai* — Suv. rėd.

Mūs kraszte, arba mūs bažnytkiemyje bei parapijoje nelabai vis kas gero girdėti, o labiausiai jog turime senį kleboną V. didelį lenkberni, ir didelį vargdienių žmonių plėziką. Jis neziuri ant savo parapijos reikalų, ir žmonių gerovės, tiktai vien apie savo dailę ukę (arba tiesą sakant dvarą), o kaip jis vadina (kolionija). Žmonelių plėziskas tūm: nės jeigu žmogelis, parapijonas ateis su pagrabu, tai kitaip nenori kavoti kaip tiktai dūk 30 rublių, o szliukas mažių-mažiausia 3 rub. kas dabartiniūs laikūs labai sunku. Sztai paveikslas: žmogui, pribuvus pas jį, tūjau jis pradeda pasiputęs *przecież naprzykład* asz kitaip negaliu be tokios ir tokios prekės. Bet sziaūdien jau mūsų broliai pradeda atakti ir norint iki sziam laikui priklaupinėdami vaiksziudavo prie jo, bet dabar jau susiprato ir pradeda vadžias nū savęs numesti, nės su klebonu V. apsieina szurkaszciau. Sztai dabar, nesenei klebonas pavarė dudorių K. (norint tas ir buvo puspaikszis), o priėmė senąjį S. (kuris pirma ten buvo), bet metai laiko atgal buvo užbeldęs savo pacziutę ir pasodytas į cy-

pa; tikt trukstant liudinų ta-
po paleistas iš Kalvarijos ka-
lėjimo. Viskas, ką augsčiau
paminavoju apie S., atsitiko
per bjaurę girtybę; (daug
apie tai nenoriu kalbėti, nes
dikčiai vietos czion užimtų)
tik tiek turiu isztarti, jogei
jį, senąjį dudorių kleb. labai
mylėjo dėl jo laputės liežiuvio
(lenkiszko), nes mokėdavo vis
kleb. pagirti, tai szunis dide-
lius ir piktus, tai jaučius ir
karves riebius ir gražius, tai
drigantus (eržilus) smarkius
bei geros veislės, tai kanarkas
(pauksčius), kad gerai gie-
da, ir vienu žodžiu visą ūkį jo
dailei pagirdavo, ir tūm prisi-
laižydavo seniui lenkb. Bet
sztai, norint liežiuvio geru ir
tai negalėjo tarnauti; parapi-
jonys, kaip sakiau, pradeda
atakti (norint dvasizkus va-
dovus pagūdoje ir neniekina-
jų). Neperseniai parapijonai
susikalbėję padavė meldimą
pas Seinų vyskupą, idant teik-
tus attolinti senąjį dudorių S.,
kadangi tas yra žmogzudis nes
užbaladojo pacziulę; o vėl tos
dienos nėra kd nebutų traukęs
degtinės. Iš Seinų parėjo
atsakymas bei prisakymas kle-
bonui, kad tūjau turi attolinti
dudorių S., kadangi jam ne-
pridera buti prie bažnyczios
tarnu. Musų senis žilą galvą
purto (ar tai galimas daigtas,
kad galėtu padaryti ne po jo
noru). Vėl da negalima už-
tylėti to, jogei jau Sintautūse
pasiliovė greitas kilnojimas
kunigų vikarijusų, nes czion
pirma tai tik penkis mėnesius,
o metus ilgiausiai užsilaikyda-
vo treczias kunigas. Priežas-
tis buvo tokia: jog klebonas
su buvusiu czion kun. D. į
vieną dudą putė, nes kun. D.
mokėdavo seniui įgirti jo ūkį
bei visus didžiūsius szunis, už-
tai ką norėdavo tai abudu da-
rydavo, ir kokis tiktai kun-
gas jūdviem pasidabodavo to-
kį laikydavo, o kaip tik kat-
ras ne po jų noru tai rupida-
vos atsikratyti nū jo, — szalinti.

Bet sztai nelaimė, nes du ru-
dziai susipjovė ir viskas nu-
ėjo ant vėjo. Mat kun. D.
norėjo senį iszpjauti, o pats
klebonu likti, o czia vėl senis,
dagirdęs, padavė meldimą
(praszymą) pas vyskupą ant
savo pirmutinio geradėjo
(Księdza Vincentego), ir sztai
ant tokio „dictum acerbum,
kur tavo nobile verbum „mei-
lė pásznekos, vienybė nuėjo
viskas szalin. Metai dabar
laiko D. tapo perkeltas į kitą
parapiją, o senis likęs vienas
ir sparnus apleido, nes dabar
viskas atilsi; senis žiuri tik
savo ukės. Sziūm laik turim
du jaunus ir tvirtus lietuvius
kunigus prie senio, ir viskas
acziu Vieszpacziui tvarkoje.

Zanavykas.

Dėl pagūdotos „Vienybės“.

Nū to laiko, kada lietuviai
pradėjo krutėti ir apie savo
tautizkus darbus rupėtis, atsi-
rado dėl jų daugybės visokių
priesų, o tarp tų žymią vietą
užima ponai lenkai. Lenkai,
kaipo vieno tikėjimo su lietu-
viais, mėgdavo ir dabar da
mėgsta pasigirti, jog jie yra
geradariais Lietuvos; visada
žiurėjo ant Lietuvos, kaipo
ant lenkiszkos provincijos, o
lietuvius priskaitydavo prie
lenkų; ponai lenkai niekaip
negali suprasti, kas tai da bu-
tų do Lietuva. Pagal jų nu-
manymą arba skelbimą—Lie-
tuva, tai toks krasztas, katrą
vadina taip, bet gyventojai to
kraszto, tai lenkai, ir tiems
ponams tas ir buvo iš dalies
padaryti ir pasisekė, nes į savo
pusę patraukė Lietuvos bajo-
rija, nepasilikdama nū bajo-
rija; taip, jog visa didūmė,
kunigija, kunigų tarnai, o ir
szioki toki plytlaiziai, kurie
norėjo parodyti savę „mokitu-
apszviestu“, rokavos jau len-
ku. Tokiu budu, gražiausis
perlas, gryniausis zemeziugas
brangi musų tėvyniszka-lietu-
viszka kalba ir bepaliko vie-

nintėliai prie prastų žmonių,
gyvenanczių po surukusias
trobas, dengtas sziaudiniais
stogais; — ten tikt ir užsiliko
ta musų gražiausia kalba; už
tiesą, jeigu musų prastėliai
butų skubinęsi priimti tą sla-
viszką gaurų lenkiszką raugą,
tai sziaudien jau atminties ne-
butų. Didę garbę reik atidū-
ti musų kaimiecziams už jų
gerą iszturėjimą... Neziur-
rint ant to, kad lietuviszka
kalba bepaliko tikt vien prie
prastų žmonių, ji iszlaikė visas
savo senoviszkas formas ir kad
dabartės geri darbinikai musų
kalbą nū suterszimo pradės
valinti, tai greitai mes turėsim
kūnūpuikiausią pasaulėje kal-
bą. Bet! ... Nelaimė mums,
kad mus dabar musų prieszai
baisiai pradėjo persekioti; ne-
bekalbėsių jau apie maskoliu
barbarą, katras mus yra pasi-
rengęs praryti su duszia ir ku-
nų, nekalbėsių asz apie vokie-
czius, kad dabartės ir jie pra-
dėjo lietuvius kankėti ir per-
sekioti, tiedu savę skaito už
galingus ir jų darbai, per jų
paczius yra neteisinami, nes
priežodis sako: „kas galingas,
tas ir teisus“, asz czion noriu
primti biskį apie lenkus, tūs
lenkus, katrie kanakados jau
žudami savo bjauriose kilpose,
ėjo jieszkoti stiprios rankos,
katra galėtų tūs ponus lenkus
isz purvų isztraukti. Veide
Jaugaliaus atrado jie sav stiprų
gelbėtoją, katras ir iszvedė tūs
ponus isz to purvo, katrame
jau lenkai iki ausų buvo įsmu-
kė, o ar atsidėkavojo lenkai
už tą gerą mums lietuviams?...
Be ne pasakys lenkai, jog
mums suteikė szv. katalikų ti-
kėjimą!... atsakau tiems po-
nams, kad ne jie buvo musų
apasztalais, bet tas pats Jau-
galius, nes lenkų kunigai lie-
tuviszkos kalbos nė žodžio ne-
mokejo, kaip tada jie galėjo
buti musų apasztalais?...
Ką gi tada gero padarė lenkai
lietuviams už tai, jog jų jau
prazuvusius iszgelbėjo ir į di-

dę garbę įvedė?... .

Atsakau, jog už gerą blogų
atmokejo, ir dabartės tebemo-
ka; ot tūjaus pamatysime. —
Apkriksztyję lietuvius, paliko
jūs gan greit dar didesnėje
tamsybėje nekaip kad pirmiau
buvo, nes nedavė nė jokio lie-
tuviams apszvietimo; negana
to, atstumė lietuvius isz visų
prakilnių vietų, o pastatė savo
lenkus, — lietuvius gi paver-
gė į savo vergus lietuviai arė
ir akėjo, o patys kaip pasiutę
linksminos — balevojo, pato-
lei, pakolei pralėbavo savo
tėvynę. Dabar patiems pri-
mytos galvos ir kaip gyvatės
raitosi tiktai su ūdegomis.
Bet, ar paliauna Lietuvą ir
lietuvius skaityti nebesavo
provincija? Sapnūja, kaip
sapnavo, ir sziaudien, jog Lie-
tuva, tai „provincia polska“
Lenkai Lietuvą praminė
, Szventa“. Bet pasiklausy-
kime, ką dabar gieda lenkai,
kada lietuviai pradėjo nū len-
kų skirties ir savo tiesų jiesz-
koti?... Lietuvius vadina
giriniais žmonėmis, o lietu-
viszką kalbą, „pagoniszku
kalbu“, tai lenkų atsidėkavo-
jimas už tą gerą ką lietuviai
padarė. Jei netikit, kad tas
tiesa, tai tūjaus privesiu: Jau
dabar bus arti 10 metų, kaip
Rygos lietuviai pradėjo ru-
pintis apie giedojimą bažny-
czioje lietuviszkoje kalboje,
bet to padaryti niekaip greitai
negalėjo, isz priezasties kliu-
dymo isz lenkų pusės, ir tikt
tada gavo daleidimą lietuvisz-
kai giedoti, kada jau buvo
Rygoje paszventyta antra ka-
talikų bažnyczia, t. y. rudenyje
1893 metų; bet ir tai da apru-
bežiūtai, nes nedaleido giedoti
suplikacijos; bet lietuviai, no-
rėdami lygeis kitiems buti,
kartkarcziais meldė klebono,
kad tai butų dėl lietuvių pa-
daryta, ale klebonas savo len-
kiszkame fanatizme įklimpęs
nė jokiu budu to daleisti ne-
norėjo, o atėjusius vyrus mels-
ti to, iszgindavo lojodamas ir

szpigoms kaiszydamas. Pas-
kutiniame laikia, kad lietuviai
pamatė, jog klebonas gerūja
tą nepadarys, kad vieną sykį
baudė, tai ar negalės to das-
toti, ko jau taip ilgai lugojo,
kitokiu budu ir para-
raszė praszymą, ant kurio pa-
siraszė bent du szintai, kad
klebonas teiktusi daleisti su-
plikaciją giedoti lietuviszkai;
bet klebonas, tūs vyrus, kat-
rie ėjo prie jo su praszymu,
pazadėjo tūjaus policijon pris-
tatyti, kad buk jie esą maisz-
tinjkais ir agitatoriais. Ne-
gana to, lietuvius visus abel-
nai iszvadino giriniais žmonė-
mis, o lietuviszką kalbą —
„pagoniszku kabu“, taip tatai
isz szventos Lietuvos ponai
lenkai isz naujo nor padaryti
pagoniją, vien tikt dėlto, kad
lietuviai reikalauja maldų savo
prigimtoje kalboje. Bet lie-
tuviai nenusigando, o toliaus
savo darbą varo. Sztai pir-
moje dienoje Velykų pripūle
lietuviszkas pamokslas, tokiu
budu ir apie bažnyčią einant
turėjo giedoti lietuviszkai, bet
kunigas užgiedojo, vietoje
„Linksmą dieną apturėjom“.
„Wesoły nam dzis dzien nas-
ta“. Tada lietuviai pasiržo
to jau nebepraleisti, o ant sa-
vo pastatyti, tai yra: kada jau
kunigas buvo užgiedojęs, lie-
tuviai aplinkui budami, pra-
dėjo savotiszškai, tai yra lietu-
viszkai „Linksmą dieną aptu-
rėjom“. Ir ką tamstos mislijat?
Lietuvių balsai, užgalėjo lenk-
palaikių balsus ir tokiu budu,
tris kartus einant apie bažny-
čią iszgiedojo tą giesmę.
Bet klebonas, tūjaus po mal-
dų, pareikalavo prie savęs gie-
dorius ir suraszė visų vardus
ir pravardes, prisakydamas,
kad daugiau to nebedarytų, o
jeigu dar kada pasidrasjtų
taip padaryti, apskunsti pa-
zadėjo, kaip maiszto kelėjus.
Nezinau kas isz to bus, bet
lietuviai neatbodami ant to,
žada ir toliaus taip daryti isz
tos priezasties, kad klebonas

nenor iszpildyti teisingo lietu-
vių reikalavimo, nės lietuvių
Rygoje randasi apie 6 tuks-
tanczius. Taip tai lenkai mu-
mis moka už musų gerą, kolei
lenkai lietuviams arė ir akėjo,
buvo „gerus katolikai“, bet
kaip savo tiesų, pradėjo jiesz-
koti, paliko pagonimis ir gi-
riniais žmonėmis. Kas bus
toliaus, — pagyvensime — pa-
matysime.

Baravykas isz Puszinės.

Isz Kitur.

Suvienytos Valstijos.

— *New Yorkas, N. Y.*
Pana Klara Barton, prezident-
ka Amerikoniszkos draugystės
Raudono Kryžiaus, prisiuntė
ant rankų Tautiszko armė-
niszko pagalbinio komiteto
raportą, kuriame praszo su-
rinkti aukų, reikalingų dėl
vargūlių Armėnų.

— *Ottawa.* Isz Sitki, sos-
tapilės Aliaskos, pranesza,
kad tenai kyla nesutikimas
tarp Indijonų ir tenykszečių
baltųjų. Dėl sulaikymo
maiszto Suv. Valstijos iszsiųs
kariauną į m. Sitki.

— *New Yorkas, N. Y.*
Demokratiszka valstiszka kon-
vencija bus mėnes. Berzelyje,
Saratogoj' valstij. N. Y.

— *Cincinnati, O.* 4 d. Ge-
guzio, nū eksplioezijos gazoli-
no, užgriuvo murinis namas,
kuriame talpinosi saliuonas, ir
daugelį žmonių užmuszė.

— *Havanna.* Pereitą pēt-
nyčią isztiko didelis muszis
tarp Ispanų ir Kubiečių arti
Sagua La Grande. Isz abiejų
pusių krito skaitlingai negyvų.
Gomez, vadas Kubiečių, apie
kurį Ispanai taip tankiai kal-
bėjo buk jau numiręs, trauke
su savais į vakarus į prov.
Matanzas. Tur jisai su savi-
mi 12,000 gerai apginklūtų

vyrų ir taipgi 5 kapūles.

— *Londonas.* Kaip prane-
sza angliszki laikrasz. sultonas
Turkų didei nusigando, iszgir-
dęs, apie nuzudymą Persijos
szaho, net laikraszcziam už-
draudė garsinti apie tai.

— *Tegerenas.* Vietą nuży-
dyto szaho užėmė antras su-
nus, Mazaffer Ed-Din.

— *Budabeszt.* 2 d. Gegu-
zio, czionai buvo tautiszka pa-
roda, ant atminties 1,000 me-
tų, kaip prasidėjo gyvūti Ven-
grų vieszpatystė. Viskas at-
siliko ko puikiau.

— *Kayras (Egipte).* Mies-
te Aleksandrijoj' žymei plati-
nasi tulzinė.

— *Londonas.* Po visą
Angliją iszszaukė didelę sensa-
ciją apgarsinimai telegramų,
kurie pateko į rankas valdzics
Transvaliaus. Isz tų telegra-
mų matoma, kad Cecil Rho-
des, virszinjkas kolionijos
Kapstadt, ir Alfredas Heiter,
direktorius Britaniszkos pietų-
aprikoniszkos kompanijos, bu-
vo pirmi kaltinjkai sukėlime
maiszto priesz Johannesburgą
ir kad vadai to maiszto tikė-
josi ant jų paramos. Bet
tiems telegramams negalima
tikėti, kadangi nėra tikro pa-
tvirtinimo apie tai.

— *Londonas.* Chamberlai-
nas, sekretorius kolionijų, ga-
vo telegramą nū Cecilo Rho-
deso, kurisai pilnai atsidūda į
rankas p. Chamberlaino ir sa-
ko, kad jeigu Chamberlainas
norės, tai ne tikt ką atsisako
nū randavo urėdo, bet ir nū
direktorių Britaniszkos kom-
pan. P. Aprikoniniszkos.

— *Kayras.* Egiptijonų
kariūmenė po vadovyste ma-
joro Murdocho turėjo susirė-
mimą ties Akasheh su Dervi-
sziais skaitliuja 1,200 žmonių.

Dervisziai likosi sumuszti.

— *Konstatinopilė.* Pran-
cuzija ir Valakai per savo re-
prezentantus Carogrode pa-
reikalavo nū Portos atmokes-
ties už gyvatą ir turtą ukėsų
prancuziszkių ir valakiszkių,
kurie tapo užmuszti laike pas-
kutinių pjovynių Anatolijoj'.

— *Viena.* Pereitą subatą
daugelis darbinjkų ir socija-
listų susirinko priesz rumus
perlamento ir pradėjo szaukti:
„Szalin su Badenu“ (prezi-
dentas ministrų). Policija
norėjo jūs nuvaikyti, bet szie
pradėjo mėtīt akmenimis ir
lazdomis. Tiktai tada pasise-
kė jūs suvaldyti, kaip atėjo į
pagelbą kariūmenė. Vadai
tos demonstracijos tapo suimti.

— *Kapstadt.* Žinios atlai-
kytos isz Buluvajaus patvirtina,
kad stovis dalykų nė kiek
czionai nepersimainė. Karės
labai skaudziai atsimusza ant
viso kraszto; iszgyvenimas la-
bai brangus.

— *Madritas.* Sagasta, bu-
vęs prezidentas ministerių, pa-
sakė, kad jisai varu privers
Stubą deputatų įvesti refor-
mas ant s. Kubos.

— *Roma.* Dėpesza isz
Massovos danesza, kad jen.
Baldissera, karveda, valakisz-
kas Abisynijoj', atmuszė ir
nuvijo stiprę karaliaus Mene-
liko, kuri buvo apgulus m.
Adigrat.

— *Londonas.* Neapoliaus
(Valakijoj') policija susekė
anarchistų draugiją, susitaru-
sių nuzudyti kar. Humbertą.
Daugelis ypatų arezstavota.

Direktorai Britaniszkos
Pietų Aprikoniszkos kompa-
nijos tarė apie sutartį Cecilos
Rhodeso ir Beito, susimisliju-
sių pagriauti randą Transva-
liaus. Po ilgų tarimų direk-
toriai pasakė: tegul C. Rho-
des'as ir Beit'as atsisako nū
vietų.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Brooklyn, N. Y.* Galima patėmyt, kad judėjimas lietuvių sziamė laikia smarkiai kyla. Isz visų szalių Amerikos dūdasi girdėtis garsai atsiliepianti apie tai. Laikraszczių jau yra 8; raszytojų skaitlius taipogi didinasi; szirdyja kožno jau gema jausmai tautiszkos meilės. Žinoma, kurioj' tautojė gimes, tai ta turi ir mylet, nors ne kartą atsitinka, jogei tie kurie mokslą iszeina svetimoj' kalboj' isz syk ir pradeda darbūtis svetiemiems, bet su laiku grįžta prie savųjų ir padeda statyt paminklus ant grabo savo proseinių ir taiso kelę naujai gentkartei, trokszdami palikt savo darbus, kaipo paminklą dėl jų. Toks judėjimas lietuvių, pabaigoj' szio XIX amžiaus, rodo milžiniszkas spekas, o mūsų neprieteliai, kurie troszko suvisai mus isztautit, jau nusiminė ir isz piktuomo kremta sav lupas, matydami kad jau nebegalės iszpildyt savo geismo. Apie pasielgimus ciesoriszku valdžių tai nēr kę jau sznekėti, mato visi jų darbus nog mažo iki seneliui. Noriu pasakyt kelis žodžius apie lenkų politiką. Praeitūse metųse jau buvo mums užstatę tinklus, atsiliepė per laikraszczius, buk nory mokjtis lietuviszakai, pradėjo talpiti į savo laikraszczius lietuviszokus straipsnius ir varyt kitokius biznius ant mūsų vardo; tas tai buvo tinklu ant isznaikinimo lietuvių ir pasinaudojimas svetimu darbu. Bet tas viskas nuėjo ant niekų; keles jau buvo pramištas mūsų pirmesneis vadovais ir mūsų laikraszcziai pasirodė naudingiesniais negu jų. Kožnas sziek tiek suprantantis atidūs tam tiesą. Sziaudien jų laikraszcziai skundžias, kad skaitlius skaitytojų mažinas. O per kę tas dedasi? Paziurėjus į lenkiszka laikrasztį tū-

jaus visą mislę pamatai: ant pirmo puslapo apraszo ciesorius ir kunjgaikszczius, jų balius, keliones ir t. t.; o tėvynės reikalus apraszo užpakalyje mažesnėmis raidėmis; naujingų-gi straipsnių suvis nēr. Tai kokia nauda gal buti isz tokių laikraszczių? Dabar jau pradėjo užsipuldinēt ant lietuvių, tai per tai, kad lietuviai atsisako jiems tarnaut, ir grįžta prie savųjų; perstojo szelpti jų savo naudingais straipsniais ir t. t. Už tai jie dabar mums ir siunczia tokią padėkavonę. Kaip girdēt, tai nekurias jų rėdystės vietas užima žydėliai. Galima isz to suprast, kad be lietuvių jiems bus stoka gerų darbinjku, per tai ir rēkia dabar ant mūsų. O kaip jau rėdystės reikalus veda žydėliai, tai verta jiems talpiti į savo laikraszczius zydiszokus straipsnius, per tai gal ir skaitlius skaitytojų kiek pasididit; o ant galo žinokitės sav kaip norit. J. G.

— *Union City, Conn.* Darbai pas mus, pabaigojė Kovo mėn. visiszškai sumažėjo; dabar jau vėl pradeda po biskj taisytis. Lietuviai mūsų miestelio isz malonės Esybės Augszciausios, nog kurio viskas paeina, stovi neblogiausiai, kaip draugiszškai taip ir polytiszškai. Ypatingai kūpa „Susiv.“ sziušė metųse didžiausiu žingsniu ženge pryszakin. Kad visos „Susivienyjimo“ kūpos taip augtų, tai ant ateinancio seimo galėtu mēm apie szj bei tų naudingiesnio pakalbėti, bei nutarti. Butų szirdingai velijama visom Amerikos „S.“ kūpom, o ypatingai mūsų kaiminiszkei Waterburio Conn., nēs ten lietuvių yra 4 ar 5 kartus daugiau, o „Susiv.“ kūpa mažesnė negu mūsų. Jeigu kę gero tarpe mūsų brolijų norime įkūnyti, tai neatbutinai su pasiszventimu reike nors kiek pasidarbuti. Mūsų didvyriai su pasiszventimu dėl tėvynės Lie-

tuvos dirbo ir už savo nenuils tantį darbą neapturejo daugiau nieko, apart sziauraus vėjo atmuszancio į jų akis. Sziaudien taip pat randasi tokių tėvynainių, kurie gatavi visą savo speką dėl mūsų labo ir tėvynės padėti. O kogi mes turime miegoti ir laukti? Meldžiu vardan tėvyniszkos meilės: Broliai į darbą, nēs jau laikas atėjo ir mumis pabusti, o ir kitus ant to pakrutiti! Vietinis.

— *Union City, Conn.* Pamež „Ryto“ N. 9 į rankas, patėmijau, kad Waterburyje treczioja savaitėje po Velykų atsilaikys szv. Jūzapo atlaidai, ir bus 40 valandų Dievmaldystė, nū Subatos vakaro lig Utarnjko per tris dienas t. y. nog 26 lyg 28 d. Balandžio. Toliaus patėmijau „Ryte“, kad 29 d. Balandžio bus iszkilmingas susirinkimas, kur lietuviszki kunjgai turės naudingas prakalbas, o potam bus atgrajjtas lietuviszkas perstatymas, „Ponas ir muzikai“, ir ragina, kad ant taip akvyvų ir pirmą kartą laikytų pranesimų kožnas ateitų ir pasinaudotų. Isz ko szirdis mano užsidegė nepaprastu džiaugsmu t. y. isz bažnytinių atlaidų, ir isz anų naudingų ir akvyvų prakalbų. Atėjus tai dienai, nuvykau ir asz tenai, kur pa regėjau 3 kunjgus sveczius isz apygardos New Eanglado ir 2 vietinių; isz viso 5 kun., kurie drauge su žmonėmis meldėsi, o po maldų sakė pamokslus; ir regiama buvo kad jų tiesos žodžiai nenuplė ant kietos dirvos, bet daugelyja atrado minksztą dirvą ir ant kurios iszbujojo ir atneszė gausingus vaisius. Žmonių per visas valandas buvo daugybė, o ypatingai vakarais; ir buvo regėti ir tie, kurie jau sziaip paprastame laike visiszškai neeidavo bažnyczion t. y. valnamisliai. Vienu žodžiu tarrent per visą laiką Dievmal-

dystė atsilaikė ko puikiausiai, ir ko maloniausiai. Atėjus vakarui 29 d. Bal. iszsirengiau su draugais ant akvyvų prakalbų, teatro ir pasilinksminimo, į Waterbury. Nuvaziavę, laukem anų akvyvų „Ryte“ pranaszautų prakalbų, bet negalim sulaukti. Sztaiz jau ir 40 minutų po 8 valandai, o kunjgų su jų prakalbam vis da neregėti. Jau teatraliszki perstatymai prasidėjo. Sztaiz ir visi 5 kun., atėja, sėdos. Teatraliszki perstatymai buvo atlikti kopuikiausiai; aktoriai ir aktorkos visą savo uždūtį gerai atliko; už kę pagyrimo verti toki broliai ir sesers. O didžiausia garbė priguli J. Senkui už jo iszlavinimą, nēs kad J. S. nebutų patekęs į Waterbury, tai be jokios abejonės Waterburiecziai lig sziol nebutų regėję teatraliszko perstatymo. Garbė lai buna visiems mūsų tėvynainiams dirbantiems dėl labo tėvynės. Pasibaigus teatrui prieina tallas lietuvis prie vietinio klebono klausdams: „ar jau prasidės prakalbos kun.“ – Jau ne gali but jokių kalbų, nēs per vėlus laikas, – atsakė klebonas. Tiesa jau artinosi 30 min. po 11 val. o da szokis rupėjo. Tai kada jau kalbėt?... Ir tokiu budu „Ryto“ pranaszystė likosi niszpildjta. Isz ko aiszčiai matoma, kad tiems vadovams mažai rupėjo tautiszkas apszvietimas lietuvių. Kad jeigu ir be jų pagelbos dauguma lietuvių apszvieczia, tai jie neretai storojasi tame kent. Kaip jau skaitytojai „V.“ matė apie geradėjystę dėl liet. Ludvinavo klebono, taip mat tokių ir daugiau atsiranda. Gal da atmenate apie garbės verta užmanymą Karklinių valsecziaus, kas yra N. 7 „V.“? Už kurį tai jau tėvynainiai nemažai buvo isz visų pusių bailjti; apie tulus bailinimus buvo „V.“, o da apie kiek nebuvo! Dagirdę apie tokius darbus

Keturvalakių klebonas, ateina pas jus ir draudže, sakydams: „liaukitės su savo užmanymu, tegul kiti valsečiai pirma reikalauja – ba mūsų pirmam bus galas“. Na ir koks galas būtų anam klebonui?... Vieton sudrutinimo, vieton užmanymo naudingo, stengesi paardyti. Puikus vadovai, ner ką sakyti!... O tokių netruksta po visą brangę Lietuvą. Tokiems vadovams gardi lietuviszka dūna, o vardas lietuvių kaulu gerklėja jų; lenkiszka mat „poniszkaiau“....

Bet reike žinoti, kad ne visi toki; turime ir gerų tėvynainių, labo dėl mus linkenczių; o gal ateis ir tas laikas, kada ir anie pames svetimus dievaicius, o grįžsz prie savojo seniausio „lietuviszkos kalbos/ir tėvyniszkos meilės“. Auszra auszta ir jau rūsztais iszauzsus; turėkime tvirtą viltį, kad užtekės ir saulė. Ne vieszpa-taus amžinai tironas ant mūsų; uzbonas lig laikui vandenį nesza. *Vietinis.*

— *Brighton, Mass.* Regėdams nepaprastą krutėjimą tarp mūsų brolių lietuvių, kurie taip trumpame laike atgijo, nerimstu ir asz nors žodžiu neatsiszaukęs. Sulaukdams kas savaitę garbingą laikrasztį „V. L.“ vien regiu prakilnesnius straipsnius ir apszarstymus, kas link padoniausio praszymo į rosijos carą. Noriu padūti ir asz savo nors trumpą numanymą apie virszui minavotą. Užtėmijau keletą straipsnių p. Zambruko, kuris labai nubarė liet. laikraszczius, ką priėmė ir atspaudė projektą to praszymo. Žinoma nors tas praszymas buvo paraszytas su žemiausia izminėzia, bet mes jo paniekint neturime už tai, kad tas buvo tiktai projektu; kalti tame yra tiktai jo pritarėjai, kurių ar da nesubrendes protas, ar jau mažu apipelijas. Apsimislykit tiktai prie ko jus trauke-

te? Teisybė mes, kurie jau atsitolinom nū to sziaurės meszokino ir gyvenam tarp liūsybe kvėpūjenczio svieto, mums iszrodo suvisu kitaip, negu broliams mūsų, kurie gyvena Lietuvoje; bet atsigręžkim nors misle į Lietuvą ir stokimės tarp savųjų, o tūmet paregėsim kaip kent mūsų broliai tenai.

Taip-gi N. 17 „Vienybės“ užtėmijau straipsnį gūd. kun. J. Žilinsko, prezidento „S. L. A.“, kaip matyt, isz jo korespondencijos, tai jo įneszimas yra geriausias. Mano numanymas yra toks, kad Amerikos lietuviai negal padūti praszymo pas carą be „Susivienyjimo“, o „Susivienyjimas“ be visų Amerikos lietuvių. Kaip sako p. Zambrukas „juk mes neesam caro padonais ir neturim jam kloniotis“. Tas yra tikra tiesa, ir mes neturim jam siusti praszymo, bet tiktai turim reikalauti to, kas yra mūsų. Man rodos, jau daugelis isz mūsų yra ukėtais Suv. V. Amerikos, todėl ir turime imtis už tikro darbo ir visiems isz vien, nežiurint ar yra kuris ukėsu, ar da ne, remti kiek galint „Susivienyjimą“ o „Susivienyjimas“ turi neatbutinai tą padaryti, ką mes vienbalsiai nutarsime. Mums nereike siusti kokį ten praszymą kaip mažiems kudikiams, be jokio apsirokavimo, bet reike palaukt ir paklaust visų; ar gerai asz ar kitas daro, ar ne. Geriausiai mes padarysime, jeigu pakelsime protestą per kongresą Suvienytų Valstijų. Argi armėnai kitokesni yra už mus, o žiurėkit kokį truckszmą padarė ir iszrodė svietui Turų visas nedorybes? Visos tautos atkreipė atydą ant jų ir apgarsino savo laikraszcziausias visas nedorybes ir barbarystes Turų. Ir mes taip padarykim; o tikrai bus isz to daugiau naudos, negu kad mes szimtais praszimus jam siųstume. Imkimės ir dirbkim

suvienytomis spekomis, netaip kaip iki sziolaik, kad vienas kitą tikt kritikavojame, o nevienas gero nepadarom.

O, Lietuva, Tėvynė mano brangi! kada tavo sunus atsikels isz to letargiszko miego, kureme da sziaūdien miega, nesirupindami apie savo padėjimą. *K. Gedmenas.*

— *Thorp, Wis.* Gaudami daug laiszkių su užklausymais, kas link czionyksztės žemės derlingumo, ir visokių iszlygų pirkime žemės, turime daug priklaus darbo su vienodais atsakymais, todėl matome reikalą paaiszkėti per „V.“, norintiems pirkti žemę, ir tūmi sav darbą dėl atsakymų sutrumpyti.

Parodom szūmi raszteliu derlingumą žemės ir kitas iszlygas farmeriam reikalingas. 1895 m. vaisiai buvo szioki: rugių buszelis davė iki 32 buszelių, žirnių busz. davė iki 25, avių akeris davė 100 busz. (3 busz. ant akro sėjasi), ir sziaip kiti vaisiai, beje: bulvės, ir daržovės auga puikai.

Žemė. Staczių kalnų czionėra; ake toli galima užmatyti, ant tiek tikt iszkili žemė, jog vandū greitai nubėga; ant virszaus jūda, apaczioj' molis.

Žiemos laike farmeri užsima kirtimu aktainių isz kietmedzio, kuriūs, iszdžiovinę, krauje į karus (vagonus) ir siuncze į kitus miestus. Isz liepos dirba szulus ir dugnus baczkoms. Farmeri prista-to, taip-gi ir taisas dėl gelezinkelio ir gerą isz to tur uždarbį. Miestelyje Thorp yra 2 miltų malunėlei, 1 dielinycze ir sviesto pabirkas, į kuri smetoną renka 6 myles apliukui nog farmerių 6 vezimais. Netoli nog czion yra surio pabirkas, kur pieną patys farmeri tur pristatyti. Kas mėgsta karves laikyti, turi sav pusėtiną uždarbį. Gyvulių auginimas czion yra apmokamas, kuriūs supirkinėja į pjautuves

Chicagos. Taip-gi Thorpe yra pečiai, kur anglis degiaa isz medzio, medį farmeri pridūda. Sureikalavimas medzio sieke sulyg 15,000 kortų per metą.

Žemės galima pasirinkti pakaktinai. Prekė nog 6 dol. už akrą iki 12 dol. su miszku. Iszdirbtos žemės arti miesto 100 dol. už akrą, bet mum tokia žemė arti miesto perbrangi; žinoma turincziam pinigų galima nusipirkt, nes pinigais greitai sugrįžta. Į vakarus, 7 mylias nog mūsų, yra didelė garbarnė, kuri reikalauje aglės lūbus, dėl skurų iszdirbimo.

Todėl, kurie myli ukinjystę bei patvaldystę, tegul pasistenge nusipirkti sklypą žemės, kuri galima gauti ant iszmokesczio ant 5 metų ir ant ilgiau. Tada nezinoms, kas yra bosas, ir straių ne jaus. Nenorėdami užimti daug vietos laikrasztyje placziau neraszome. Reikale apie žemės pirkimą reike kreiptis ant zemiau padėto adreso, ir kiek vieną klausymą stengemėsi greitai ir teisingai atsakyti.

Vaitkevicius & Co.

Thorp Wis.

— *Philadelphia, Pa.* Pra-neszame broliams lietuviams, jogei rytinėje dalyje miesto po N. 3300 Richmond ir Westmoreland str. uždėjome polytiską lietuviszką kliubą po vardu „Gedemino“. Subatoje, 11 diena Kovo, liko įnesz-tas charteris Kliubo „Gedemino“ į puikai iszrėdyta salę. Rūpestingas komitetas kliubo paėmė puikius namus su deszimts kambarių dėl susirinkimų. Kliubas „Gedemino“ jau rokūja 108 sąnarių; papūszimas kambarių ir charteris kasztavo su virsz \$200. Da tikt antri metai, kaip užsidejo mūsų tas kliubas, o jau suaugo taip stiprei, todėl galima tikėtis, jogei dabar augs vis da augstiu. Užpraszom bro-

lius lietuvius, kad ko daugiau-
siai prisirasytų į mūsų klubą.
Uždėtis mūsų klubo yra to-
kia: dėti informacijas apie po-
lytiką szios szalies, labjausiai
darbininkams, rupintis apie tūs
kurie da netur ukėsizskų po-
pierių ir kad kogreicziau to-
kias igautų, darodyti Ameri-
konam, kad budami valnoj
szalyje ir mokam naudotis isz
tos valnystos; taip-gi sziokais
vakarais susirinksime dėl pa-
simokinimo ir supratimo kon-
stitucijos Suvienytų Valstijų,
tas yra reikalinga prie iszėmi-
mo ukėsizskų popierių. Risz
kimės broliai į stiprę kūpele,
nės tas yra tikriausias mūsų
iszganymas isz bangų svetim-
tauczių ir tada tiktai mes pa-
kelsime savo tautą ir užsitar
nausime pagūda nog czionyk-
sztės valdzios.

K. Kazokauckas.

— Worcester, Mass. Bran-
gus broliai, skaitytojai szito
laikraszczio, prisiziurėkit, kas
darosi Worcesterio lietuviszko-
je parapijoj.

Tylėjom iki sziolei lyg ne-
bylei ir ot iki ko tas ilgas ty-
lėjimas mus dayedė. Užsidė-
jus parapijai Worcesterij, isz-
rinkom pirmiau žinoma komi-
teta, tas mus kunigui Jaksz-
cziai labai nepatiko. Klau-
symas dėl ko? Dėlto, kad
mus kunig. geidė į savo ran-
kas viską paimt. Isz pradzios,
kaip tikt uždėjom parapiją,
pats padavė įneszimą, kad rei-
ke pirmiausiai rinkti parapi-
jos komitetą ir rupinos kaip
galint, kad tik sutvert parapi-
ją ir turėt kasnį dūnos. Bet
už kiek laiko, kaip tikt sus-
tiprėjo ir isz mūsų gero stoji-
si ant kojų, tūjaus mus visus
paniekino. Ir kas dabar da-
rosi mus parapijoj? tai sunku
ir pasakyt.

Nedėliomis tankei iszvažiū-
ja ir nepasako žmonėms, kad
nebus namieje. Jam nerupi
mus iszganymas, tik rupi kaip
dolerį pagauti. Parapijos ko-

mitetui, nē gero ne dūda, sa-
ko: „mano žemė, o bažnyczia
kontraktorius, o kas pajiesz-
kos ko, tai kaip žaltį paėmes
padūsiu į policijos nagus“,
(lenkiszkoje kalboje jisai szī-
tą kalbėjo). Laimingi jus
Clevelando ir Bostono lietu-
viai; kad nepriėmėt to lenk-
bernio, kuris laizėsi prie jusų.
Atsiszaukeme į gūd. lietuvisz-
kus kun., dūkit mums rodą,
kaip mes galime iszlipti isz
tos prapulties; padavėme pra-
szymą pas vyskupą, bet neži-
nome, kaip da mums nusidūs.

Worcesterio parapijonai.

— Homestead, Pa. Mel-
dziu patalpīt į „Vienybę“ ma-
no szitą strapsnelį raszta ant
3 perskyrių, apie Homestead
lietuvius.

1, Kaip visiems žinoma ko-
kiam tik miestelyj pradeda lie-
tuviai kilti, tai vis nū mažo
pradeda ir ko toliau vis aug-
tyn kyla. Tai-gi ir Homes-
tead lietuviai pradėjo nū ma-
žo: pirmiausiai užsidėjo drau-
gystė po vardu szv. Jūzapo,
1894 m.; tą patį metą susitarę,
iszskėlė baliu; o tas balius ir
pakėlė vardą mus miestelio
lietuvių, ba nū to laik svetim-
taucziai pradėjo kalbėt apie
mus, kad mokame dailių ap-
siėjimų. Ir už ties per balių
dailei apsiėjom, ir visai kitaip
pasirodėm, tarp svetimtauczių,
negu iki sziol apie mus mąstė.
Ir uždirbom ant balius ne
mažai. Laike balius buvo
iszsziszkjta angėlskoj kalboj
apie lietuvius, per prezidenta
tos draugystės.

2, Sziczion Amerikoj viso-
kios tautos riszasi į vieną ryszį
dėl savo tautos gero. Tas la-
bai yra reikalinga ir dėl mūsų,
nės tiktai tokiu budu galėsime
ką gero padaryti dėl savės.
Žiurėkim – airisziai turi susi-
klausymą, Slavakai ir Mad'ja-
rai, kurie labai yra nužemjti
akise Amerikonų ir turi susi-
riszimą; Vokiecziai, Szvedai,
Armėnai, ir kiti. Ne vienas

isz mūsų brolių paklaus ir klau-
se, kokią naudą atnesza tas su-
siriszimas? („S.L.A.“) Pirmiau-
siai yra nauda dėl pacziūtų, nės
po vyro ar moters myrio, liks
\$150. Kaip tai lengva bus
mirti tėvui ar motinai, nės ži-
no, kad jų vaikai gauna pagel-
bą; ir patys vaikai ilgai pamī-
nės savo tėvus, kad taip jūs
aprupino. Kurie nepacziūti
tiem ir didelė nauda, nės pa-
simirus taip-gi ne bus panie-
kjtas, ba bus už ką prižiurėti.

Jeigu liks tėvai ar broliai ir
pasiliks jiems sziokia ar tokia
pagelba, tai taip-gi tavę pami-
nės, kaipo gerą sunų, ar brolių.
Pašai mažai ką jauti, iszmo-
kėdamas metinės 50 centų ir
kelis centus už numirusį. Žiu-
rėkim dabar toliau, ką galim
sulaukt ir ką kiti jau sulaukė.
Armėnai, kaip daugumui žino-
ma, suspausti buvo isz visų pu-
sių ir baisiai kaukinami. Isz-
girdę apie tai jų broliai Ame-
rikoje gyvenanti storijos jūs
paszelpit pinigiszka ir atsi-
szaukė į kitus valdonus Euro-
pos, taip kad daugumas at-
kreipė akis ant kankinimo Ar-
mėnų ir stoja už jūs. Jeigu
ir tarp jų ne būtų tokio suti-
kimo, tai niekas ne būtų užta-
res ir už anūs jų brolius. O
kur sutikimas ir meilė, ten ir
Dievas yra. Bet ir sziczion
gyvenant gal atsitikt su mu-
mis nelaimė; kaip girdėt per
laikraszczius Amerikos val-
dže pradeda tyrinėti isz ko
paeina toki sunkus laikai ir
vargas didinas, ir jie mėna kad
tai yra per tamsumą žmonių.
O prie tų tamsunų skire unga-
rus, lenkus, taip-gi drauge ir
mus. Tai gi, jei Amerikonai
mena, ant minėtų tautų, kad
jie yra priezasczia sunkių lai-
kų, tai galime laukti, kad ap-
sunkys kūm tūs visus. Jeigu
mes visi susiglausime vienu
rysziu, visos draugystės susi-
risz, tai tūmet bus stipri atspir-
tis kožnoje nelaimėje, kokia
gal kada mus sutikti. Per ne-
sutikimą tiktai sav blėdį da-

rom, o kiti isz mūsų naudojami.
Nevienas isz mūsų brolių pasa-
ko: „kokią gi isz „Susivienyji-
mo“ nauda? Iki sziol iszdavė
ten kokias knjgas, o szitą me-
tą organas iszeina, – tai viskas
benaudos. Dėl pertarimo to
parodau szį paveikslą: mūsų
draugystėje vieną sykį buvo
įneszimas apie balių, tada 2
ypatos buvo virszaus ką norė-
jo balius, bet buvo tada tikra
priezastis ir balius ne buvo
nutarta kelti. Antra syk vėl
buvo įneszimas apie tai ir tūm
kart tik pora ypatų buvo vir-
szaus; bet užmanymas pasiliko
priimtas ir iszkėlėm balių. Ir
paziurėkit, kaip mes savo var-
dą pakėlėm per tai? Taip ly-
gei ir „Susiv.“, dabar ne vie-
nam rodosi, jog jokios naudos
isz to nėra; bet tiktai nereike
taip karszczit; palaukime
kiek ir pamatysime gana daug
isz to naudos. Bet tiktai ži-
nokime, kad be mūsų paczių
paramos ir „Sus.“ nieko nepa-
darys, mes patys turime jį
remti, o tada visame bus stip-
rybė.

3, Czionai noriu parodyti
klaidas tarp lietuvių mus mies-
telio, nės jau negalima ilgiau
tylėti apie tai reikia atsiliepti;
bet atsiliepti ne isz kokio asa-
biszko, piktumo tiktai szirdin-
gai gero velydamas ir norėda-
mas pasitaisymo. Tarp Ho-
mestead lietuvių randasi (ne-
minėsiu jų pravardzių, tik ap-
raszysiu apsiėjimą jų) tokių,
kurie szlykszcziai slogina lie-
tuvystę. Nors daugelis yra
isz paczios szirdies Lietuvos tai
yra isz Kauno rėdybos, bet
užmirsza jie savo ir su vaikais
kalbasi lenkiszka. Vaikai
daėję iki pilnų metų, kurie
czion angų ir gerai pamokyti,
turėtų būti pirmi vadovai lie-
tuvų kaip tai: prie klubo, prie
draugyszčių ir prie kitokių
reikalų, kur negalima apsieiti
be angėlskos kalbos. Bet to-
ki vaikai taip užaugyti visai
tolinas nū lietuvių, niekad ne-
nori sueiti, nės sznekėti su lie-

tuviais. Graudu darosi, žiurint ant tokių vaikinių, o tai vis tėvų kaltė. Broliai, broliai, kŕm prasikalto ta mustŕ Motina Brangiausia Lietuva, jeigu taip mes ją apleidzeme! Da ir tokių randasi, ka vaikus pratina lenkiskai arba angelskai kalbēt, o patys kita syk veik nē žodžio ne gal gerai angelskai isztart; kiti vėl skaitō lenkiskus laikraszczius bei knygās; o neretai ir laike pagrabo griebesi prie lenkiskų giesmių. Už ką mes broliai taip skriaudziame tą mielą Motiną? Ar ūztai, kad ji dengē savo krutimis nŕ visokių nelaimių, kad ji mus savo krutimis ir lietuviszka dŕna uzaugino! Broliai mieli, prisiklausēm nevienas isz istorijŕ ir savo locnom akimis matēm, kaip apsiena patēvei ir moczekos su posuniais ir podukrom: O dēlko taip yra? Ūztai, kad patēvis yra patēviu, o posunis posuniu, ir kad ir geriausias patēvis butŕ, tai vis tikrus vaikus geriau myli, o nekartŕ patēviai savo vaikus per daug mylēdami, o svetimus neužkesdami, drauge abejus prapuldo. Tas atsitiko tarp Lietu vos su Lenkais. Pažiurēkim ŕ istorijŕ. Pakol pati Lietuva valdēsi, tai ją nepergalējo niekas per 500 metų ir valnys ta džiaugēsi; bet, kaip tiktai su Lenkija susidraugavo, viskas pragaiszo.

Taip-gi ir mes broliai, glauskimēs tikt prie savŕjŕ; pameskim kas yra moczekiszko, pameskim kas yra lenkiszka, o pulkimēs prie savŕjŕ, tada klēs tarp mus laimē. Vieni isz musŕ broliŕ per yvairios ŕtalpos istorijas parodo kelŕ sutikimo ir meilēs; kiti parodo kas iszeina isz sutikimo ir meilēs; kiti apraszo kas mus skriaudzia; kiti kaip reike sergētis nŕ skriaudikŕ ir nepasidŕt; kiti apraszo visokes piktybes ir spastus, statomus dēl musŕ broliŕ prapulties, Lietuvoj' gyvenancziŕ ir t. t., ne-

galiu viskŕ nē paraszyt nē zo dziu pasakyt kŕ mus tikri tē vynainiai padŕda per savo rasztus. Sunku mums visokius rasztus ŕzlaikyti, bet sutikime viskas yra galima. Sztai paveikslas: susitarēm mes keli vyrai ŕzsiraszyt po viena laikrasztj ir dar turim savo namŕse visus 1. laikrsz. ir visokiŕ lietuviszkŕ knygŕ turime daugybę. Prie sutikimo, meilēs ir vienybēs ragina mus Dievas, per neiszmincingus sutvėrimus. Žiurēkim ant paukszteliŕ, kaip jie sutinka. O mes, apdovanoti iszminczia kytrumu, keleme tokius nesutikimus. Teisybē, vienam sunku kŕ nors atlikti, bet kaip virszui minėjau, po kelis vyrus susitarus ŕzsiraszyti visokiŕ laikraszcziuŕ ir visokiŕ knygŕ, tad bus galima kŕ gero padaryti, nēs liet. rasztelis mokina meilēs tikriausios ir sutikimo. Kitos yra dēl musŕ moczekos, todēl ir neturim su jomis susidēti. Gerai, kaip moki daugelj kalbŕ, bet motiniszka kalba yra geriausia ir labjausiai ją turime gŕdoti.

Imkimēs kiek kuris galim ŕz visokiŕ lietuviszkŕ rasztŕ, ba jau szitam 19 amziuje visokios tautos, per rasztus, daug augszcziau pasikēlē ir toli mus paliko, todēl nesidŕkime jiem taip pervirszyti mus, bet stokimēs visi, kaipo vienas vyras ir nesitikēkim ant kitŕ pagelbos.

Dŕk Dieve kad, ko greičiau mes susiprastume ir susivienytume savo darbŕse.

P. Pikutis.

— Plymouth, Pa. 10 dienŕ Geguzio, ant parapijos susirinkimo tapo ŕzmanyta ir priimta ŕtaisyti baznyczioje karabonus ir dēti ŕ jŕs kiek kas iszgali ant paszalpos Emigrantŕ. Gražus yra ŕzmanymas ir geistina kad ir kitos parapijos imtŕ paveizdŕ isz Plymouth'o parapijos, nēs

kiek yra parapijŕ bei žmoniŕ prigulineziŕ prie jŕ o metant po vienŕ centŕ ant nedēlios arba ant mēnesio susidēs ne menkas turtas ant paszalpos savo tautieziŕ keliaunikŕ. Nēs kas vienam yra negalimu, tas visiems yra lengvu nuveikti.

Vietinis.

— Wilkes Barre, Pa. 11 Geguzio Sziomis dienomis nukakau su savo reikalais ŕ Hazleton, Pa., ir kŕ tenai naujo girdėjau noriu pasidalyti ir su visais savo broliais, kurie isz teisingos pusēs žiuri ant sziadieniniŕ atsitikimŕ. Nŕ vieno savo draugo, tenai gyvenanczio, iszgirdau, kad pereitŕ Subatŕ buvo tenai vyskupas ir, ŕz kokius ten nepagirtinus darbus, ŕzdraudē vietiniui lietuviszkam kun. laikyti miszias.

V. K.

Ūzmokējo ŕz laikrasztj.

"VIENYBE LIETUVNIKU".

P. Ragelis Plymouth	\$1,00
V. Rēkus "	„2,00
R. S. Hegeman Brookloyn	„1,00
M. Baronas Pittsburgh	50c.
D. Laukszas Lewiston	„1,00
J. S. Jaszinskas Bluefield	„1,00
P. Skripka New York	„2,00
P. Kasziuba Pittston	„2,00
J. Tumosas Facroft	„1,00
P. Narkunas Haverhill	„2,00
J. Stravinskas "	„1,00
V. Jeraitis Elizabeth	„1,00

Pajieszkojimai.

Asz. Ona Barczauskienē pajieszkau savo vyro Antano Barczaucko, paeinanczio isz Kauno rēdybos, Raseiniŕ pavieta, saldžiam Skirnemunio, du metus buvo Pittsburgh ir du Philadelphiajoje, dabar nežinau kur. Mano adresas: Ona Barczauskienē 2519 Prinl Breese Place Pila. Pa.

Apgarsinimai.

Naujai iszleista knigelē. Gaunama pas J. Pauksztj Plymouth Pa.

Mažas aukso altorius ant puikios popieros Misziŕ maldos su abrozēliais (mažame formate).

Prastu apdaru.....25 c.

Szagrino.....35 c.

Krisztoliniu.....50 c.

Dēl 2 szejmyŕ stuba ant Vine ul. dēl pardavimo, 14 kambariŕ, lotas 50 pēdŕ ploczio ir 150 ilgio, paipos su vandeniu ir dēl iszėjimo įvestos, namas pentavotas szj pavasarj, prekē pigi. Dasižinokit mēsinyczioje ties paczta ar Rēdystēje „Vienybēs“.

Ant Pardavimo dvi farmos arti Plymouth'o miestelio „ant labai lengvŕ iszlygŕ, ir pigei.

Dasižinokite ant szio āntraszo:

G. L. Baldwin

15 South Franklin str.

Wilkes-Barre, Pa.

Arba rēdystēje „Vienybēs“.

Skaitykite apgarsinimŕ, kur laikrodēlis, revolveris, skripka arba armoniko ir lenciugēlis parsidŕda tas viskas tiktai ŕz \$11,75 c. Pasiskubijkite kas tokiŕ daiktŕ reikalaujate, nēs jau mažai tetur tasai pardavējas, o kaip pasivēlysite tai jau bus po visam, — jau niekur taip pigi negausite. Adresas toks:

Wilkes-Barre Manufacturing Co.

Office 185 E. Market str.

Wilkes-Barre, Pa.

Tasai adresas yra po apgarsinimŕ, padēto ant priesz paskutinio puslapio szio laikraszczio.

Laikykite vagi.

Jŕzas Gavienas vidutinio ugio, plaukai rudi, pryszakinio danties neturi. Sziomis dienomis pavogē nŕ Motiejaus Akelio \$8 pinigais ir siutŕ, taip-gi ir ŕz burdŕ liko kaltas ir iszdumē nežine kur.

Jeigu kur rastusi toksai praszome dŕti žiniŕ ant szio adresso:

Mr. M. Akelis Sugar Notch, Pa.

Hotelis

Miko Grigaravicziaus

Ant Ulyczios Maple No 136 ir 138

Mt Carmel, Pa.

Ūzlaikau geriausius gėrymus, ŕzkandj, Cigarus, ir kožnam reikale dŕdŕ giarŕ rodŕ.

John J. Lynch.

Pardavējas visokiŕ nesvaiginancziŕ gėrymŕ bonkutēmis.

Ofisas 147 M. Ulyczios

PLYMOUTH, PA.

5-11. 97

Tikrai geriausias barzdaskutis ir plaukŕ kirpikas.

Edvard Kreischer

Ties skerekele (bull run) szale L. Varnagiris.

LIETUVOS ISTORIJA

(Tęsa).

Taip kilo karė tarp brolių ir sukergtų tautų. Lenkai apšleido Lietuvą; tūjau jos neprieteliai ėmė sapnūti savo pergalės ir steigė jos nelaimą ant savo gero parėdyti.

1442. Pirmasis, kurs to ketėjo, buvo kuningaiksztis Maskolių. Tas patelkėš Tautorius Kazaniaus ėjo į Lietuvos Gudiją ir apygardas Viazmos nuteriojo. Kazimieras nuskubėjęs į Smolenską, išsiuntė tūm tarpu priesz Maskolius, iki savo visai kariaunai neateinant, atmoną Stanislovą Kiszka, idant jis skardmuszomis neprietelių trukintų. Kiszka nebeužspėjo Lietuvoje neprieteliaus, kursai paėmėš daugybes galvijų ir žmonių buvo jau namo nuėjęs. Lietuviai vijo jūš įkandėn iki Maskolijai ir teriojo tenai 9 dienas ugne ir kardū. Visą krasztą apie Kalugą, Mazaiską, Kozielską ir Verėją į peleną pavertė; taip Maskolių kuningaiksztis daugėsniai pikto pats prityrė, nekaip buvo Lietuviams pridarėš, kursai sutraukėš 15,000 kareivių norėjo tą saujalę į tinklą įginti. Kiszka, kursai daug grobio, o maž žmonių teturėjo, numanė paojumą ir Kazimierui tą praneszė; tūm tarpu patsai grįžo į Smolenską; noris neprietelius jį užnokė, vienok neskardė jo kukszteros, bet visą jū keletą norėjo apsiausti. Kiszka išsiuntė savo visubukliausius vyresniūsius Mikalojų ir Joną Raudviliiu ir Zenavyczių su lengvaja jote pirma iš szalių patogias vietas užimti, savo karės padargą parėdė prieszakyje, o visustipriausius karės padargas pastatė užpakalyje ir taip į muszą pasitaisėš dupsziojo tolyn. Pamatėš neprietelius savo užpakalyje liepė dar greitesniai dupszioti, Maskoliai tarė jį szalyn munkantį nuvyti jį greitesniai, taip jog praėjo Lietuvių slaptis, kuriose užsislėpę tykojo. Dabar Lietuviai staiga nū prieszakio ir szalių metėsi ant Maskolių, kuriems pasirodė patsai Kazimieras tenai esąs ir paczioje pradzioje muszos iszguro; kuriūs Lietuviai vydami įkandėn laukus jū kunais apkrėtė. Tūm pacziu laiku grūmėsi Maskoliai taippat nelaimingai su Tautoriais. Nusimėš tais nūkricziais Maskolių d. kuningaiksztis atleido siuntinius pas Kazimierą meilaudamas pakajaus ir atnaujini-mo senovės sandarų ir bendrybos.

Kad vis ukėje ir už ukės buvo nutylė ir patsai Mykolas neberodėš jau paojum, Kazimieras parvadino jį, iš Mozurijos, atidavė jam didelius jo valsczius dalykūse Lietuvos esanczius; beje Brianską ir Starodubą Severijoje, Bielską ir Suratių, Kėdainius Žemaicziūse, o Klecką Žalgiriūse. Bet neprieteliai Lietuvos ukės skaugėdami jai laimos ir nugastaudami jos galybės ėmė gundinti Mykolą, idant jis, kaipo sunus didziojo kuningaicszcziio Lietuvos neteisiai nustumto nū jos sosto, nepadūtų savo karszinczia jos kursai pats jaunas, svieto neregėjęs, vis už tiesą turėjo, ką jam per galvą iš szalių sznibzdėjo. Paklausė jis jū neiszmintingo tarimo norėdamas atmonyti nuzudymą savo tėvo; tūm kartu kad ir visugudriausiamjam galvotojui, pacziam Vytautui, daug buvo darbo buvė, nevien neprityrusiam jaunikaicziui, kursai nelaukdamas geresnio pragumo sutarė su Voložino kuningaicszcziais didijį kuningaicsztį Kazimierą nugalūti, kurs įpratėš buvo girioje tarp Merecziaus ir Trakų medzioti, tenai tykojo jo sutarėjai susinėrę su tulais didūmiais Žemaiczių, tarp kurių Narbuta ir

Sziukszta didei norėjo Mykolą pakelti d. Lietuvos kuningaicszcziu, mindami jo bočziaus Keistuczio veikalus ir garbę. Betujai, kurie ėjo pirma paukszczius baidydami, pamatė arklių pėdas, paskui sutiko ginklūtus žmones. Ką regėdami praneszė rumų kviesliui Endriejui Gosztautui ir jo gencziui urėdūi Trakų: abudu nutarė ant vyliaus ir iszsiuntė visugerąją joti, kuri pagal įradimą jūjų tarpkeliūse ir skerskeliūse kiekvieną sutikusį ginklūtą sukapotų. Szi tulus nutvėrė, kurie vis iszreiszė. Dabar visi tarnai ir kunsargai kuningaicszcziio szokosi sutartojų vyti. Tarp Krevosios pilies ir Aszmenės daug jū sugavo ir Trakūse nusudyjo, kuningaicszczius Voložino gyvus paliko, bet valsczius jiems atėmė. Mykolas pats iš Klecko į Maskvą iszskraustė, kursai nevykus sutarimui pradėjo aiszkiai kariauti priesz Kazimierą. Kaipogi sutraukėš jis skubino Severijoje kariauną ir patelkėš Maskolių kuningaicsztį, szelpiamas nū tulos didūmėnės Gudų nevien Kijavą, bet ir visus Jūdūsius Gudus užėmė. Bet atėjus Kazimiero atmonui Jonui Gosztautui su kariauna, Mykolas nevien iš Kijavo turėjo dangintis, bet ir iš visos Severijos, Briansko ir Starodubo iszskraustė. Nebegalėdamas Kazimierui nieko bepadaryti rupesnyje ėjo apent į Maskvą ir tenai kliosztoriję 5 metus iszgyveno. Kazimieras vėl pasirodė maloniū trakunims, dovanodamas jiems nūdėmę, už ką jį didėsniai visi mylėjo ir butinai jūmi klovėsi. Didesniai dar jo gerumas szirdies reiszėsi, kad jis savo dėdei Svidrigaliui kuningaicszcziui iš Valakijos pargrąžintą Lucko pilį atidavė, o savo sesers sunui Aleksandrai pavedė ir rasztais patvirtino.

1443. Taip Lietuviai po tiek terionių ir namkarių prasi-dziugo pakajumi, o Lenkai laukdami galo Turkų karės Lietuvių nebekibino. Vladislovas buvo sandaras su Turkais suardėš ir savo prisiekos sulaužymą savo gyvyba užmokėjo nelaimingoje muszoje ties Varna. Skelbiama buvo karalių patį tenai giltinė sutikusi. Ilgai dar apie tą abejojo. Kazimieras vienok Lenkų rikės negeidė ir nesteigė it broliui gyvūjant bei pacziais Lietuviais terupinosi, keldamas į vyresniūsius tūs, kurie buvo paskūjoje karėje pasizenklinę, ir taip, mirus Daugirdui Vilniaus pilėms vyru perdėjo Joną Gosztautą.

Ne vieni Lietuviai, ilsėdami pakajuje, mylėjo ir garbino Kazimierą, bet mokėjo jį praszaliecziai gūdoti ir gerbti. Mirus vieszpacziui Tautorių Krimo, atleido siuntinius pas jį meilaudami, idant jiems Gerey jū kuningaicsztį už vieszpatį dūtų, kursai nū Kazimiero įdūtą Lydos pilį valdė iki sziol Lietuvoje gyvendamas. Tą Kazimieras liepė akivaizdoje siuntinių Vilniuje su dide iszkilme Tautorių vieszpacziu apskelbti, kurį paskui Lietuvos marczelga Jurgis Raudviliius nulydėjo į Krimą ir jį tenai Tautoriai meilingai priėmė. Tos kilties vieszpacziai, vieszpacziais Krimo vadinomi, Girey iki paskūjui laikui tenai isztvėrė.

1444. Žemaicziai, kurie iki sziol tampriai Keistuczio kilties turėjosi, rodos atlyžę, taip, jog Kazimieras 3 metus buvęs į vietą Konstanto įkėlė urėdu Mykolą Keisgalių. Czia jau valdimieras Žemaiczių nebevadinosi rasztūse jū kuningaicszcziu, bet urėdu arba starosta nū to, jog nebeatys ukininkai jį sav pakėlė, bet Lietuvos d. kuningaicszcziai, o paskui Lenkų karaliai jiems perdėjo, o Žemaicziai ar nū paėjusių vargų ar nū negalės nebeprieszingavo Kazimiero vieszpatybei.

1445. Musza ties Varna kasdieną tapo garsesnė ir Len-

kai pasijuto nebeturį savo karaliaus. Tūjau sukėlė sueimą į Sieradzių ir tenai pagal linkėjimą Zbignievo Olesnickio, vyskupo Krokavos, Kazimierą didį Lietuvos kuningaiksztį sav rikiu arba karaliumi paskyrė. Tūjau išleido siuntinius į Lietuvą Kazimierą į sostą Lenkų rikės, o Lietuvos didūmėnę į sueimą į Petrikavą kviesti.

Kazimieras nei siuntinių nei sosto Lenkų nepriėmė tardams, jog brolis jo gyvas dar tebėra: darė tą daugiau dėlto, jog nežinojo Lietuvių ar jie klausys jo Lenkų karaliumi esant. Dėlto-gi dėkavojo Lenkams abejotinai, nieko jiems aiskiai neatsakė, žadėdamas Petrikavo sueime aiskiesniai apsireikšti.

Į tą sueimą Lietuvos siuntiniu Vilniaus arkidiakonas Martynas ir Jonas Nemira ateidami atgabeno tokį atsaką: „Didžiūjui Lietuvos kuningaikszeiui raudojant brolio savo nepridera svietui vaidintis dar mažne dėl Lenkų rikės į sueimą keliauti, užvis netinka jam, jog taip staiga Lenkai rupinasi apie naują sav karalių, neturint dar aiskios žinios apie senąjį“. Lenkai nevilėsi, idant Kazimieras taip ankstyti, kas jiems rodėsi paojingu jų ukei. Tą dėję sutarė siųsti iszkilmingą siuntinę, beje tris vyskupus, 4-vojevodus ir ukės žymėje pas Kazimierą, idant jis netrukdamas laban jų rikės rįžtųsi, tardami, jog jei jis neketa jų rikiu buti, tūm kartu jie turės svetimą, ne Jaugaliaus kilties sav karaliumi paskirti. Tūm tarpu motina Kazimiero karalienė įmokyta nū Lenkų sukė jį nei nūszaliai neatstodama Lenkų karuną imti. Bet Lietuvos didūmėnę, kuri didei lenkinosi Kazimierui ir buvo datyrusi, kas per labas buvo jų ukei didžiūjui kuningaikszeiui Lietuvoje gyvenant, ne Lenkūse, didei jam to nelinkėjo daryti, užvis mindami praėjusias savo namkares Vytauto ir Sigisdo gadynėje, kurios nū to vien nutiko, jog d. Lietuvos kuningaiksztis negyveno Lietuvoje. Noris Lenkai visaip Lietuvius viliojo, bet szie jų neklausė. Ant galo Kazimieras, skatinamas nū motynos, pažadėjo Lenkų siuntiniams sueimą Lietuvoje sukelti, idant tenai su savo tėvunais pasiterautų, o tūm tarpu siuntinius Lenkų apdovanojęs, namo išleido. Ta dingste senų dienų barnės Lenkų su Lietuviais dėl Padalijų sukilo, Kazimieras turėjo jas taikinti, kaip įmanydamas.

Lietuviai suėję į Vilnių į sueimą išsiuntė szesziis tėvunus ir kilties vyrus, tarp kitų Vasilių Krosnij ir Jurgį Semenavyčių, kuningaikszeiui Raudvilių ir Keisgalių, kurie atidavę kliauties gromatas, taip sakė kuningaiksztis Vasilius: „Kazimieras didysis kuningaiksztis Lietuvos meldžia kaip savo tėviszkę nū savo praboczio paliktą, ne lyg laiko negi isz keno norint valios, bet amžina tiesa, kaipo Kazimieras savo tėvų palikimą, kursai budamas iszmintingu kakinosi viena Lietuvos uke, už kurią nėra nei kokios rikės szioje pasaulėje nei galingesnės, nei turtingesnės, nei platesnės kaip Lietuvos. Jis nesmeigėsi į svetimą valdžią ir negeidžia Lenkų karunos, gana yra jam godos vienu Lietuvos d. kuningaikszeiui buti. Lenkai skubindami sav naują karalių paskirti, gal savo ukės reikalus suraizgyti ir daug vargų pritirti, Lenkūse visur yra pakajus ir niekas jiems neginioja, idant negalėtu rėdytis, kaip rėdoma buvo karaliui Vengrūse esant. Ant galo Lenkai turi akyvais buti ir jautriais mindamas, jog Kazimieras negali abejotinu buti, idant Lenkų būžė po tėvui jam pride-ranti be jo žinios svetimam tektų“.

Lenkams netiko toksai atsakas, tuli ketino Kazimierą ap-lenkė, kitą kokį karalium aprinkti. Bet tie, kurie kryzeivių

karių nugastavo, nenorėjo skiestis nū Lietuvių, tardami, reikia dar siuntinius pas Kazimierą leisti. Bet ir tie siuntiniai tą patį atsaką gavo: kaipogi sakėsi Lenkų karunos tiek kartų sav siulomos nenorįs, nežinodamas gyvas ar miręs yra jo bro-lis, jam gana esą paczios Lietuvos, bet jei kas norėtų be jo žinios Lenkų sostą savintis, tad jis kiek galės turėdamas stembsės. Tą regėdami Lenkai sukėlė sueimą į Petrikavą nau-ją sav rikį skirti. Tenai vieni norėjo pagal linkėjimą Zbig-nievo Jaugaliaus žentą vieszpatį Brandeburgijos paskirti: daug buvo ir tokių, kurie kuningaiksztį Mozurijos Boleslavą norėjo iszrinkti, užvis vyskupas Plocko didei jo geidė.

Czia atsizvilgėjo Kazimieras jusdamas, jog ankstymūse karunos nustos ir savę apsigaudins. Užvis saugojosi jis, idant Boleslavas, Mozurų kuningaiksztis, Lenkų rikiu netap-tų, Mykolą, savo žentą į Lietuvos sostą nekeltų: kaipogi Ka-zimieras negalėjo dar su visu Lietuvos didūmėnės klausytis, dėlto didesniai, jog zinoma buvo, ne Kazimierą, bet Gosztau-tą Lietuvą rėdant. To dėjęs perkalbėtas nū Martyno Szad-kaus arkidiakono Vilniaus vyro gudraus ir buklaus apsireisz-kė motinai savo tardamas: „jog jis ims Lenkų karuną, jei jie dar siuntinius atleis. Karalienė tūjau perkalbėjo ant savo pusės visupirmu mažąją Lenkų didūmėnę, kuri tūjau susiei-dama jau Belzicoje, jau Korczine teiravosi, daug didei Kazi-miero norėjo, užvis tie, kurie nū praėjusių karalių įdūtus vals-czius tevaldė tardami, jog Boleslavas nebūdamas pats tur-tingu jūs atims nū jų, tūm pacziu nebegalės savo žmonių ir dukterų bėpirszti, kad tūm tarpu Kazimieras, kaipo turtin-genis, rodėsi jiems to nedarysęs; todėl ant galo sutarė Szilo mėnesyje sukelti į Parczevą sueimą, į kurį ir Kazimierą patį užkvietė, bet jis nepaklausė ir įsakė Lenkams Brestiuje savęs laukti.

1447. Į Brestių szeszi Lenkai tėvunai pagal įsakymą te-atėjo, kuriūs tūjaus Lietuvos tėvunai sukė Padaliją ir Lucko pilį Lietuvai grązinti, ir patsai Kazimieras d. Lietuvos kunin-gaiksztis pasakė jiems aiskiai, jei Lenkai neketa Lietuviams Padalijos ir pilių Lucko, Olesko, Lopatino, Horodlės ir Rat-nos grązinti, jis negali buti jų karaliumi. Maž Lenkai nesu-grįžo namo ir sziiū kartu nieko nepeszė, bet viens tarp jų kliauties vyras tarė didžiam Lietuvos kuningaikszeiui imti Lenkų karuną be kokių varunkų, o tapės jis paskui karaliu-mi darys kaip norįs, kaip tinkama, Lietuviams ar Lenkams pilis į valdžią atidūs, karalium budamas veikiaus sutaikins; paklausęs Kazimieras to pasalo tarimo ir priėmęs karuną nū Lenkų, pažadėjo ateinantį metą galop Birzelio mėnesio į Kro-kavą karunavotis keliauti. Nukakęs tenai 15 d. Birzelio mėn su vieszpinga iszkilme su Svidrigalium, urėdu Lucko, savo dėde, Oleliu urėdu Kijavo, su kija Lietuvos didūmėne į Krokavą karaliumi apsikarunavodino svietui džiaugiantis ir krikstaujant. Szeszoje dienoje Kazimieras teiravosi su arci-vyskupais ar vyskupais, kurio popiežiaus jis turi klausyti, Mikalojaus v Ryme sėdinczio kursai Kazimierui gromatomis brukosi ar Pelikso nū bažnyczios susirinkimo Bazilėjos pas-kirto, kurį jam minėtas susirinkimas brukdamas siuntinius buvo atleidęs. Sutarė ant galo Mikalojaus klausyti, pas kurį ir siuntinius išleido. Kazimieras norėjo tūjau į Lietuvą grįž-ti, bet Lenkų tėvunai kliukė jo, idant pirmiau parėdytų Len-kų ukę, kurių paklausęs iszkeļiavo į Kaliszių.

(Toliau bus).

— „Rytas” szejmyniskai — draugiskai ukiskas nedelinis laikrasztis; iszeina Waterburyje Conn. pas Rev. J. Zebrij, 58 Green str. Waterbury, Conn. Ant metų kasztūja \$1.

Lietuviszkas kriauczius.

Jeigu kas reikalauja vasarinių draupanų, tegul kreipiasi pas mus. Turime kopuikiausių povyzdžių visokių matarijų ir kožnas gal pagal savo norą išsirinkti. Užsteliūtą darbą atliekame kopuikiause, greitai ir už sątiniską prekę.

Jurgis Rekus,

88 South Mead Street.

WILKES-BARRE, PA.

Ne toli Lietuviszkos bažnyčios.

LIETUVISZKAS Saliunas

Jūzo Miliaucko,

Szaltas alus, skanus gėrymai, gardūs cigarai. Smagi vieta dėl užėgus. Praszau brolius atsilankyti pas mane.

Jūzas Miliauckas,

MAHANOX CITY.

The Richin Bark Rheumatism.

Yra tai naujai iszrasta gydykla nū daugel ligų, kaipo tai: apsaugoja dantis nū trupėjimo, skaudėjimo ir puvimo smėgenų; užlaiko jūs visada baltais ir czystais iki senatvei; geriausiai gydo reumatizmą, skaudėjimą strėnose, kaulūse, perszalimą, putmena, drugi, kaltuną ir uždegiimą. Szita nauja gydykla yra pripafinta mokyty daktarų ir užtvirtinta per Amerikos valdžią. Kas da nepagyjate isz augszcziau minėty ligų, atsiszaukite į mus, o gausite patentatas gydyklas. Reikalauju agentų visūse miestūse. Dūdu gerą uždarbį. Nū dantų skaudėjimo 1 bonkute 25 c., 3 bonkutės už 1 dol. per expressą. Nū reumatizmo 4 bonkos už 3 dol. Adresas:

The Richin Bark Medical Co.
3132 Emerald ave. Chicago Ill.

Lenkiskos knygos

maldų, pargabentos isz užmarės.

Gaunamos pas Jūz. Pauksztį.

- Westchalenle duszy pobożnej, zbiór nabożenstw i pieśni z przydaniam Drogi krzyżowej, Gorzkich sal i psalmów \$1.50.
- Złoty Ołtarz czyli zbiór nabożenstw dla chrześ. cian i katolików \$1.30.
- Ołtarzyk czyli zbiór nabożenstwa dla młodzieży katolickiej 70 c.
- Wyborek nabożenstwa dla młodzieży katolickiej 50 c.
- Maty złoty ołtarzyk dla pobożnych dzieci katolickich 45 c.

Pigiausia Lietuviszka krautuve visame mieste.

Galima gauti, perkant tik tai už pinigą:

- Silkių baczkutė už 60 c.
- 22 svaru cukriaus už 1.00
- Cal. Ham svarą už 7 1/2 c.
- Sudyty laszinių svarą už 7 1/2 c.
- Rukytų laszinių svarą už 9 c.
- Szvieži kumpėi 7 c.

- Deszrelės baksais po 7 c. už svarą.
- Bulvių buszėlį už 30 c.
- Miners extra Tabakas 30 c.
- 4 svarai Kėksų už 25 c.
- 4 „ Crakesų 25 c.
- Szviežių kiauszių tuz. už 14 c.
- Svaras sviesto už 20—15 c.
- Svaras geriausių taukų — 7 c.
- 7 dėžės Sardines — 25 c.
- 3 dėžės pieno 25 c.

pas **M. Bartikowsky,**
252 East Market Str.,
Wilkes-Barre, Pa.

400se duryse nū Stegmalerio Bravoro.

Galima gauti su prisiuntimu szias knygas:

1. Istorija Katalikų Bažnyčios. Ji yra labai naudinga dėl perskaitymo kožnam katalikui. Kasztūja 1,00.
2. Trumpa peržvalga lietuvystės darbų Amerikoje 1892 m. Ji iszrodo aiskiai lietuviszky bedievių darbus ir podraug kaip katalikais turi nū jų apsisaugoti. Kasztūja. 20c.
3. Valtis bei iszguldymas szventų evangelijų ir lekcijų ant visų metų su labai naudingais dvasiszkais skaitymais. Paslapių esti 806. Linkėtina kad kožno lietuvio namūse ji butu. Kasztūja — 1,50c.

pas **Kun. A. Burba.** Box 1053
Plymouth, Luzerne, Co. Pa.

Kningos

pargabentos isz užmarės: Maldų knygos,

- Aukso Altorius. arba Szaltinis dangiszku skarbu 2.00 iki 3.00.
- Garbo Dievuj ant aukszytybės „ „ „ \$1.50.
- Balsas Balandėlis 1.25c., 1.50c. ir 2.00c.
- Kninga giesmių arba Kanticzkos „ 75c.
- 150 Psalmu Dowido karaliaus ant pavetkslo kanticzkų 75c.
- Istoriskos dvasiszkos italpos knygos,*
- Gyvenimas Vieszpaties Jezaus Kristaus, 75c.
- Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl. 15c.
- Istorija seno istatymo „ „ „ 25c.
- Gyvenimas Marijos „ „ „ 20c.
- Menuo szwencziaršios Marijos Panos 30c.
- Sopulej Motynos Diewo „ „ „ 20c.
- Evangelijos supunkėis apdarais 1.00c.
- Gyvenimaj Szwentuju, ant visų metų kožnos dienos, pirma, antra, treczia ketvirta ir penkta dalls už kožną dalį po „ „ „ 65c.
- Gyvenimas szv. Benedikto Labro „ „ „ 10c.
- Stebuklai Diewo Szwencz. Sakramente 40c.
- Istoriskos knygos svietiszkos italpos.*
- Istorija Lietuvos „ „ „ 30c.
- Trumpa senovės Lietuvių Istorija 10c.
- Apilnkrasztis kun. Petravyčiaus į Vilniaus

- džlakonystės kuningus 1870 m. „ 5c.
- Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba nedėkingi, graži kajutė kurioje apraszta visi mūsų prietikiiai su lenkais nū pat krikšto Lietuvos 5c.
- Žiponas bei žiponė „ „ 40c.
- Žirgas ir valkas „ „ 30c.
- Vytautas didis Lietuvos kunjgalksztis 30c.
- Apie senovės Lietuvos pille „ 10c.
- Kanklės Lietuviszkos dainos keturiems balsams (su natomis) 20c.
- Amerika pirtyja (komedija) „ 10c.
- Apie kalbų pradžią „ „ 5c.
- Budal gydymo nekurių ligų 25c.
- Ką daryti, kad sveiki batume ir ilgal gyventume 5c.
- Kas yra, o kas bus! žvilgtis ant szly d enų ir ateitų 5c.
- krumplių Jonas, apyskėlė „ 5c.
- keletas žodžių apie nožmoniszkus maskolij darbus kražiūse ir apie sudyjimą kražielių Vilniuje 5c.
- keletas raszty apie kražių atelitikimą 10c.
- Tamoszius besotis apysaka 5c.
- kalba dviejų žmonių kazimiero ir Antano apie katalikų bažnyčios pamatą 5c.
- Lietuvos kanklės (eilėmės rasz.) 10c.
- Pamokalai apie sudą Dievo, pakutą, dangų ir nekaltą prasielėjimą Szv. Panos Marijos 10c.
- Pamokalai ir Ganytojus kalbos sodlecziams, knjga pirmoji, apima laiką nū pirmos nedėlios Adventų iki pelenų dienai! (pamokalai kožnam nedėlideniui) \$1,25c.
- Trumpi pamoklaimai ir rodos, pagal kurias turi eigtis kiekvienas žmogus 10c.
- Lietuvos gospadinė arba pamoklaimas kaip suvartoti Dievo dovanas, paraszė žmogna. Antra iszleidimas pagerintas 15c.
- Final ir jų gyvenima, viensėdis ir pirmutinė szalna 10c.
- Pavargėlė ir kaip gyvena kynai, apysakos 10c.
- Andersono pasakos (su abroz.) 15c.
- Gydyklos nū baimės myrio „ „ 20c.
- Misija ir žiedas „ „ 25c.
- Natjansia sapnų knigėlė „ „ 50c.
- Ženybos patikų Mjko „ „ 5c.

Knygos poetiszkos.

- Senkaus Jurgis „ „ 15c.
- Vitoliorauda, pulkus poematas isz senovės lietuvių gyvenimo, 2 knjgos 1.25c.
- Dūnelaczio pavasario liksmabybės 10c.
- Konradas Valenrodas — — 10c.
- Tėvyniszkos giesmės — — 5c.
- Jūkaunos dainos „ „ 5c.
- Naujos dainos „ „ 10c.
- Birutės dainos „ „ 10c.
- Tėvynainių giesmės „ „ 40c.
- Petro Armino raszta! — eilės 10c.
- Pagrėnų gobtuvės — teatraliszka 10c.
- Ponas ir Muzikal, Drama penkiose permainose, paraszta Aleksandro Gužuczio, 15c.

Apysakos.

- Palangos Jūze, linkami skaitymai „ 20c.
- Kas taisybė tai nemelas pulkios apysakėlės isz lietuvių gyvenimo 15c.
- Historije apie gražą Mageloną, dukterį karaliaus isz Neapolio ir apie Petrą kareivį 20c.
- Pajudikime vyratžemę, pulki apysaka paraszta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengrišką pono A. isz B. autoriaus knjgutės „Kas taisybė tai ne melas 15c.
- Pasaka apie Szaltabuzius (jūkinga) 5c.
- Žiemos vakaro adynėlė, vokiszkom raidėm 20c.
- Muzikėlis „ „ 15c.
- Valkų knigėlė „ „ 15c.
- Ant Nakvynės „ „ 5c.
- Kalmynų pasaka 5c.
- Kaukazo belaisvis 5c.
- Kur melė, ton ir Dievas 5c.
- Kas kaltas 5c.
- Negirdėtas daigtas 5c.
- Pasakojimas apie vaity ir jo rasztinjką 5c.
- Senis Makrickas 5c.
- Vakarais Tilviko pirktolė 5c.
- Gyvenimas Stepo Raudnosio ir kiti naudingi skaitymai. [ketvirta dalls „Szlanėnaiszkie Sonello“] 15c.

Moksliszki rankvedžiai ir kitokios knygos

- Kninga dėl iszsimokinimo visaszvietinės kalbos 15
- Apie buvimą Diewo „ „ 5c.
- Griseszninkas priverstas metavotis „ „ 15c.
- Pamokalai apie trusą „ „ 5c.
- Talmudas ir mūsų žydai „ „ 10c.
- Szkala su kalba „ „ 20c.
- Prieszanszris „ „ 20c.
- Kaip įgyti pinigų ir turty 20c.
- Gitrybė 5c. ir 10c.
- Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyta,

- kaip labai svieta slogina maskolij valdžia 5c.
- Apie Dangų 5c.
- Final ir jų gyvenimas, ir pirmutinė szalna 10c.
- Lietuvos gospadinė 10c.
- Zodynas kun. M. Miežinio \$200.
- Naujas elementorius [1895 m.] apdarytas su pulkais paveikslais 15c.
- Trumpa peržvalga lietuvystės darbų Amerikoje 20 c., dėl perkupczytų po 10c.
- Kalendariai ant 1899, 1890 ir ant 1894 m. po 10c.

Ivairios dvasiszkos knygos,

- Pamokalai ant didžiųjų metinių szvenčių ir d. 12losos nedėlios, 50c.
- Plesos Žodžėl, 35c.
- Filltoa arba kolias į maldingą gyvenimą 50c.
- Pokilia Szventųjų „ „ 15c.
- Izguldimas motinų szwenczių labai naudinga knigėlė 10c.
- Mokslas Rymo kataliku „ „ 40c.
- Kas yra griekas? „ „ 15c.
- Nekaltybė „ „ 20c.
- Vartai dangaus „ „ 15c.
- Pekla, arba amžinas pragaras 75c.
- Ariekla yra nūda! su ilustracijomis 30c.
- Garsas apie bajybes Diewo sudo 25c.
- Raktas į dangų „ „ 15c.
- Didžioji nedėlia „ „ 5c.
- Kaip Sumenija nuspakajiti „ „ 15c.
- Vadovas į dangų „ „ 40c.
- Prisigatavojimas ant smerczio „ „ 40c.
- Draugija dėl duszių „ „ 5c.
- Lietuviszkos mizios „ „ 10c.
- Kasdieninės Maldos 5c.

Notos dėl partapijono.

- Varpelis [valcas] 30c. Dėdionė [polka] 30c.
- Sudiev [mazurka] 40c.

Paveikslai [abrozai].

- Kražių skerdynė 50c. Paveikslas Gedimino 30c.
- Paveikslas Vytauto 25c. Paveikslas Litanijos 25c.
- Visoki Abrozėliai su maldelėmis po 5centus.

KNINGOS

EOCNOS SPAUSTUVĖS.

- Lietuvos istorija, nū seniausių gadyntų iki Gedimino D. L. K., paraszta 1850 m. Simano Daukanto. Kninga pirma, gaunama už 1,50c.
- Budas Senovės Lietuvių Kalėnų ir Zemalczių paraszta Simano Daukanto, gaunamas už 1,00.
- Istorija Katalikų Bažnyčios, „ „ 1,00.
- Europos Istorija su žlampliais „ „ 50 ct.
- Lietuviszkos DAINOS isz visur surinktos 200c.
- Pasakojimas Antano Treininiko paraszė vysok. Zemalczių Motiejus Valancziuskas, 25 ct.
- Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba, 20 ct.
- Dievatis, apysaka szios gadynės 1,00 ct.
- Apieka Diewo „ „ „ \$1,00.
- Aukeo Verszis, labai pulki drama „ „ 20 ct.
- Du pulkus apaszymaj apie nedorybę zydo ir piktą augynimą wajku \$1,00.
- Eglė, žalczių karalienė ir iszgriovimas Kauno pilies 1363 m., du pulkus dramatai paraszti Aleksandro Gužuczio, 25c.
- Gyvenimas Genavitės. Pamokinanti ir labai sujudinanti apysaka isz senovės laikų 50 ct.
- Historije gražios Katrukos ir jos visoki atelitikimai 10c.
- Historije isz laiko Francuzkos „ „ „ 30c.
- „ „ vainos Afrikoj 30c.
- Iz po budelio kalavijo ir Kajimas, dvi pulkios apysakos, ant lietuviszko perdėjo V. Stag. 40c.
- Istorija Septyntų Mokintojų „ „ „ 50c.
- „ „ ir Lietuvio Sapnas 50c.
- Jurgis Milostawskis — — 80c.
- Juozapas Koniuszowski, arba kankinimas Unijoty po valdžia maskolias 50c.
- Kabalas talpinantės savyje visokius užminimus ir ant jų reikalaujantį atsakymą 10c.
- Konstitucija dėl darbinjky — 10c.
- Namelis pustelnjko — — 75c.
- Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz lajko „ „ „ ponawojimo Nerono 80 ct.
- Pujkus apaszymaj tikru atsytkimiu isz „ „ „ czeu wajnos 1863 metu 40 ct.
- Prawadnikas angeitskos kalbos neabdar. \$1,00
- „ „ „ abdrytas \$1,25.
- Pujkus apaszymas apie Lietuvą „ „ \$1,00.
- Rinalda Rinaldinas „ „ „ \$1,50 ct.
- Senowes apaszymas apie Duktery „ „ „ Filypo Karejwio 50 ct.
- Sumyszymas arba bajme tury dydeles akis 15 ct.
- Gykra tejsybe isz Suwalku gubernijos 15 ct.
- Szwiesa Diewo „ „ „ 65 ct.
- Titkus Persų Karalins, „ „ „ 25 ct.
- Uzayetanawik ant to geraj „ „ „ 50 ct.
- Witas ir Korynna historije isz lajko persekiojimo Bažnyčios S. per Deoklecijana 95 ct.